

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Poštnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokno-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije (Servizio Conti. Cor. Post. No 11-3118)
IZKljučno ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina zna mesečno Lit 18,-
za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim ja-
trom« Lit 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5. — Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Attacchi dell'avversario in Sicilia respinti

Riuscite azioni dei velivoli dell'Asse — Un piroscafo da 12.000 tonn. carico di munizioni saltato in aria — Un incrociatore pesante e 1 mercantile di medio tonnellaggio silurati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 19 luglio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1150:

In Sicilia ripetuti attacchi nemici sono stati respinti.

Nel combattimento dei giorni scorsi si è distinta per il suo valoroso comportamento la Divisione »Livorno«.

Squadriglie da bombardamento e da combattimento dell'Asse, intervenute in appoggio a reparti dell'esercito, agivano efficacemente sui concentramenti di truppe e di mezzi: nel corso di tale operazioni quattro aerei nemici venivano abbattuti.

Azioni diurne e notturne dell'aviazione italiana e germanica causavano nuove perdite al naviglio avversario: un piroscafo da 12.000 tonn. carico di munizioni, colpito da un nostro aerosilurante, saltava in aria.

Sono stati pure silurati da nostri velivoli un incrociatore pesante ed un mercantile di medio tonnellaggio.

Nel cielo della Sardegna un nostro ricognitore distruggeva un bombardiere.

Nel tardo mattino di oggi formazioni di apparecchi avversari hanno sganciato numerose bombe su Roma, causando danni in corso di accertamento.

L'aerosilurante che ha affondato un piroscafo da 12.000 tonn. nell'azione citata dal bollettino odierno era pilotato dal Capitano Francesco di Bella da Rocca Lumera (Messina).

La squadriglia di motosiluranti che ha colato a picco nelle acque della Sicilia orientale un mercantile di 9.000 tonn. (bollettino n. 1149) era agli ordini del Capitano di Corvetta Giuseppe Pichini da Reggio Emilia.

Sovražnikovi napadi na Siciliji odbiti Uspešno udejstvovanje osnega letalstva — 12.000 tonski parnik z municijo razstreljen — Sovražna težka križarka in trgovska ladja srednje tonaže torpedirana

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 19. julija naslednje 1150. vojno poročilo:

Na Siciliji so bili ponovni sovražni napadi odbiti. V bojih preteklih dni se je po svojem hrabrem zadržanju odlikovala divizija Livorno. Jate osnih bombnikov in bojnih letal so podpirale oddeke vojske ter učinkovito napadale zbirališča sovražnikovih čet in sredstev. V teh operacijah so bila streljena 4 sovražna letala.

V dnevnih in nočnih napadih se italijansko in nemško letalstvo povzročilo sovražnemu letalstvu nove izgube. Parnik 12.000 ton, natočen z municijo, je bil zadet od našega torpednega lovca ter je zletel v zrak.

Takisto so naša letala torpedirala neko težko križarko in trgovsko ladjo srednje tonaže.

V zraku nad Sardinijo je naš izvidnik pokončil 1 sovražni bombnik.

Kasno davi so oddelki sovražnih letal vrgli mnogo bomb na Rim in povzročili škodo, ki se še ugotavlja.

Torpedno letalo, ki je potopilo 12.000-tonski parnik v akciji, omenjeni v današnjem vojnem poročilu, je vodil kapitan Francesco di Bella iz Roccalumera (Messina).

Eskaadro motornih torpedovk, ki je potopila v vodah vzhodne Sicilije 9000-tonsko trgovsko ladjo (vojno poročilo št. 1149), je bila pod poveljstvom korvetnega kapetana Giuseppeja Pichinija iz Reggia Emilia.

Uspešni napadi torpednih čolnov

Rim, 18. jul. s. Navzlic polni luni, ki odzema »Maasom« in torpednim čolnom temo, njihovo glavno orodje, te majhne edince neustrašno nadaljujejo tvegane akcije proti udejstvovanju sovražne mornarice v vodah vzhodne Sicilije. V noči na 17. t. m. je številna skupina torpednih čolnov, čeprav so jo sovražna letala izsledila in ponovno napadla, ko je bila še daleč od akcijskega področja, odločno prodrla v vode med Siracuzo in Augusta. Motorne topničarke in lahke edince Angležev so se med tem zbrale na poti naših torpednih čolnov, ki so morali vzdržati ponovne spopade iz bližine. Dve edince pod poveljstvom ladijskega poročnika Viktorija Parentija in ladijskega poročnika Pietra Pistolesija in kapetana korvete Giuseppeja Pichinija sta napadla, ko sta obvladali gost ognjen krog, velik parnik, ki je iskal zatočišča v rivi Augusta. Proti njemu sta sprožili vse svoje torpede. Parnik, ki je izpodirjal 10.000 ton, je bil zadet z več torpedi, ter se je vnel in naglo potopil. Po tem udaru sta morali torpedni edinci prestat ponovno srdito reakcijo izvidniških edinc, katerim se je pridružila reakcija nekaterih baterij na kopnem. Čeprav so ju izstrelki dosegli, so ju le neznatno poskodovali. Ranili so nekaj članov posadke in sta se oba torpedna čolna vrnila na oporišče, pripravljena za nadaljnje preizkušnje.

Velik delež učiteljstva v Strankah učiteljev

Rim, 17. jul. s. Sodelovanje voditeljev in učnih moči osnovnih šol v aktivnem življenju Stranke in organizacij kakor tudi podrejenih društev je smatrali danes za totalitarno, kar je razvidno iz naslednjega prospekta za zapor slitev v PNF, GILu, MVSN. OND in hierarhijskih pomožnih ustanov z dne 1. julija 1943: Učiteljstvo osnovnih šol 120.000; važne funkcije učiteljev in učiteljice: 136 funkcij, ki jih imajo učitelji v PNF, v GILu in MVSN; 13.452 funkcij učiteljic v PNF in GILu; 68.191 funkcij učiteljev in učiteljic v ONMI, v OND itd.; 11.333 funkcij v ostalih ustanovah; skupno številu 94.112.

V teh številkah niso obsežene najvažnejše funkcije (zvezni tajniki, zvezni podtajniki, zapuščine in podzapuščine FF itd.). Pri tem je treba upoštevati, da predstavljajo večji del učnih sil ženske, da je med njimi znatno število starejših oseb, ki jih težijo tudi družinska

bremena in da je nazadnje okrog 7000 učiteljev ta čas pod orožjem.

Veliko zborovanje invalidov v Udinu

Udine, 18. jul. s. V Udinu, glavnem mestu pokrajine, ki šteje v Italiji največ vojnih pooblaščenec in je posvečena z junaštvom planincev divizije »Julija« in Črni srja skupine »Tagliamento«, je bil večer v Pucinijskem gledališču mogočen zbor tisočev pooblaščenec in invalidov ob navzočnosti številnih povratnikov iz ujetništva. Po drhtečih besedah zveznega tajnika, ki je pozval k odporu, je prefekt skvadrist Mosconi govoril pooblaščenec in jim očital najsvetlejšje razloge za vojno ter ožigal sovražnikovo brutalnost. Zbor se je končal z navdušeno manifestacijo za Kralja in za Duceja in s poklonitvijo padlim v vojni in za revolucijo.

Za gradnjo zaklonišč

Rim, 17. jul. s. Generalna direkcija za protiletalsko zaščito v notranjem ministrstvu je izdala za gradnjo zaklonišč v italijanskih mestih do danes 2 milijardi 46 milijonov lir. Določeni pa so že krediti za nadaljnja dela.

Nepotrební angleški napori

Bern, 18. jul. s. List »Suisse« piše v uvodniku pod naslovom »Italijanski odpor«, da je Rooseveltovi in Churchillovi poslanici grozilo, da ne bo zadostno poznana in zato so zavezniki temu odpornosti ter razširili v italijanskih mestih letake s poslanci. Italija jim je priskočila na pomoč in je v vseh svojih listih objavila celotno besedilo angleško-ameriškega proglasa. Diplomatski sodelavec agencije Stefani piše ironično: Torej je popolnoma odveč, če pošlji sovražnik ponorci letala, da mečejo na skrivališča Italijo besedila, ki bi jih radi dali čitati Italijanom. Gre za odgovor fašističnega režima na angloameriški manevar, toda ne sme se misliti, da se režim v 20. letih ni mogel globoko uveljaviti in da v vojni narodno čustvo ne more obvladovati razlik ideološkega značaja. Največja zmotja je bila, ko je Nemčija pričela svojo vojno proti Sovjetski Rusiji, menje, da bodo ruske množice brž, ko bodo oborožene, prečele pobijati diktatorski režim, pod katerim so trpele 25 let. Nič takega ni nastalo in zadostno je bilo obrazloženo, da je sovjetski državljani pustili ob stran ideološka vprašanja, da se bori kot ruski patriot odločno proti vpadalcu. Ali se ne bi moglo isto povajiti v Italiji? Režim, ki vlada nad 20 let italijanskemu narodu, ima v svoje dobro važne ustvaritve. V kakšni meri si je zagotovil privržence množic? Ničnega tega ne more reči, dokler ne bo odločna preizkušnja dosežena. Ob navzočnosti tujega vodnika lahko italijanski patriot čisto nasprotno reagira, kakor so si obetali zavezniki. Priznati je treba vsaj, da doslej ni bilo opaziti nevarnosti preloma med fašizmom in italijanskim narodom in režim se mora čutiti zelo sigurnega, če pokaže vsakomur poziv tistih, ki si želijo njegovega padea.

Novi predsednik italijansko-nemškega društva v Berlinu

Berlin, 17. jul. s. Za predsednika Italijansko-nemškega društva, ki je opravljalo pod pobo obžalovanega Tschammerja, v Ostena in italijanskega veleposlanika v zadnjih letih izredno učinkovito propagandno udejstvovanje, je bil imenovan državni minister in šef predsedniške kancelarija Hitlerja Otto Meißner, ki je med najodličnejšimi osebnostmi v Nemčiji.

Nekrščanska izjava anglikanskega škofa

Buenos Aires, 17. jul. s. List »La Capital« objavlja članek, v katerem žigosa izjave yorškega nadškofa, ki je odobril bombardiranje odprtih mest. Argentinski list piše, da so izjave visokega anglikanskega prelata zbudile začudenje in osuplost. Tako stališče je nerazumljivo. V odprtih mestih žive tisoči žensk in otrok, ki niso v ničemer krivi za to vojno. Prelat, ki daje take izjave, krši moralno cerkve, ki mora gojiti ljubezen do vseh. Ta ljubezen mora biti močnejša kakor čustva sovražstva. Besede nadškofa uničujejo moralno religijo.

Brezuspešni ruski napadi Zopet 337 sovjetskih tankov in 17 letal uničenih — Deset sovražni- kovih ladij s 62.000 tonami potopljenih

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je ob iz Hitlerjevega glavnega stana, 19. jul. javilo danes poročilo:

Sovjetske čete so tudi večer zamenaskakovalale naše postojanke v južnem delu vzhodne fronte. Pri tem so utrpeli ponovno hude krvave izgube in so izgubile 337 oklopnih voz. Na kubanskem predmostju je sovražnik zaradi svojih hudih izgub ustavil svoje napade. Ob Miusu so sovjetske čete nadaljevale svoje poskuse za prodor, ki pa so se vsi razbili ob odločnih protinapadih naših čet. Severno od Bjelgoroda so bili razbiti že pred našo glavno črto v več valovih napadajoči sovjetski pehotni in oklopní oddelki. Pri Orlu so odbile naše čete na vsem področju v menjaajočih se borbah sovražnika na številnih mestih s posebno hudimi izgubami. Na ostali vzhodni fronti so sovjetske čete izvedle samo brezuspešne krajevne napade.

Letalstvo je s svojimi oddelki uspešno posegalo v boje na težkih obrambnih bitke in je bilo uspešno v številnih letalskih borbah. Rumunski lovci so pri tem sestrelili 17 sovjetskih letal.

Na Siciliji nudijo nemške in italijanske čete deloma v giliživem bojevanju sovražniku še nadalje ogorčen odpor in so zavrnile južno od Catanije napade za prodor anglijskih pehotnih in oklopnih sil, ki jih je podpiralo težko topništvo z morja in močne letalske sile. Nemški in italijanski letalski oddelki so podnevi in ponoči obstrlevali z velikimi uspehi prevozno mornarico sovražnika v vodah okrog Sicilije.

Pri obrambi napadov na nemške konvoje ob norveški in nizozemski obali je bila potopljena ena sovražna podmornica, zaščitne pomorske enote in nemški lovci pa so sestrelili 5 letal. Stiri nadaljnja sovražna letala, med njimi eno veliko pomorsko letalo, so bila uničena nad Rikavskim prelivom in Atlantikom. Izgubljeno je bilo eno lastno lovsko letalo.

Preteklo noč so prelete posamezna sovražna vznemirjavala letala nemško ozemlje.

Nemške podmornice so potopile v borbi proti sovražnemu dovozu ponovno 10 ladij skupno 62.000 br. reg. tonami.

Razčrtnjenje bojev na ruski fronti

Berlin, 18. jul. Sovjetska protiofenziva se širi tudi v sosedne odseke področja pri Orlu, toda najslabše boji so v teku okoli mesta samega, ki pa po vesteh iz Berlina ni neposredno ogroženo, kajti Rusi niso mogli prodreti zaporne črte, ob kateri se lomi vsak sovražni sunek.

Po vesteh berlinskih listov napadajo Rusi na štirih točkah: v odseku pri Suhiničev, zapadno od Bjeljeva ter severno in južno od Orla. Prodreti skušajo v smeri proti Brjansku in presekati železnico, ki veže to mesto z Orlom. Potemtakem ne gre več samo za protiofenzivo, ki naj zmanjša pritisk nemških čet na področju pri Kursku, marveč za pravico ofenzivo velikega obsega z zelo daljnimi cilji. To je razvidno iz velikega števila čet, ki so jih Rusi vrgli v borbo.

Neverjetno mnogoštevilne so oklopne brigade, ki jih sovjetsko poveljništvo neprestano meče na bojišče. S tem hoče razširiti vrzeli, ki so jih sovjetske čete odprle v sistemu prednjih nemških prometnih črt. Doslej je bilo uničenih 3600 sovjetskih oklopnih voz v dvanajstih dneh borbe, toda sovražnikove rezerve merajo biti ogromne.

Zanimivo je tudi dejstvo, da borba ni več krajevnega značaja, marveč se bo po vsej pri- liki razširila tudi na sosedne odseke. Požar se širi in ga bo težko ustaviti. V isti meri, kakor se boji širijo proti severu in proti jugu, mečejo Nemci in Rusi tudi na področjih, kjer verjetno niso imeli namena da se zgrabiyo, v borbo množico čet, tako da napadi izjaviyo protinapade, protinapadi protiofenzive in protiofenzive nove ofenzive. Pred štirimi dnevi so

Orjaška bitka od Suhiničev do Azovskega morja

Berlin, 19. jul. s. Kakor se je lahko pričakovalo, so Rusi spoznali nemožnost, da bi hitro dosegli odločitev v orjaški borbi med Bjelgorodom in Suhiničev. Zato so znova razširili fronto napada in so raztegnili svojo ofenzivno pobudo tudi na južni odsek. Po poročilu nemškega vrhovnega poveljništva so Rusi z ogromnimi silami izvršili hude napade na nemške črte ob Miusu in ob Doncu.

Medtem se je tudi na področju Krimskaje obnovila borba. Tu je sovražnik podvel niz odločnih napadov, ki so bili pripravljeni s silovitimi obstrlevanjem tako na severnem krilu kakor na vzhodnem delu kubanskega mostišča. Na skrajni južni fronti imajo boji po vsem videzu še krajevni značaj, da si jih udeležujejo silne množice pehote in oklopnih voz. V ostalem ima vsaka bitka na tem področju le krajevni značaj že iz čisto zemljepisnih razlogov, kajti kubansko mostišče je popolnoma ločeno od ostale vzhodne fronte. Do tega trenutka še ni vesti, ki bi znale povedati o izbruhu prave bitke, pač pa javljajo o hudih bojih, ki se razvijajo na tem področju.

V pravem južnem odseku fronte pa je prišlo, sodeč po vseh znakih, do obsežne ruske ofenzive na obeh straneh odseka pri Kursku. Zlasti hude borbe se bijejo zadnje dni na obširnem področju pri Orlu. Kakor poročajo tukajšnji vojaški krogi, se je na vzhodni fronti po nekoliko mesecih odmoru obnovila orjaška bitka na črti od Suhiničev do Azovskega morja, na fronti 1000 km, kjer se bore razne armade, opremljene z najmodernejšimi in najbolji

Zlasti na fronti ob Miusu je sovražnik izvršil močne napade z oklopnimi silami, dosegel pa je samo nekoliko manjših prodorov, kjer so Nemci takoj zadržali sovražnika. Samo v odseku neke nemške pehotne divizije je bilo večer uničenih 25 ruskih oklopnih voz in ujetih okoli 400 vojakov. Ob Doncu je sovražnik napadel na raznih točkah, toda čujočji Nemci so zagnali napadalca nazaj. Na nekaterih točkah je prišlo do nemških protinapadov, ki so povzročili Rusom hude izgube.

V odseku pri Orlu so bili po zadnjih vesteh iz Berlina najjačji napadi sovražnika južno in vzhodno od mesta. Na jugu je nekoliko stotin težkih oklopnih voz ponovno skušalo prodreti nemške črte, ki pa se jim je posrečilo vzdržati siloviti pritisk. Pri tem je bilo uničenih 130 jeklenih orjakov. Vzhodno od Orla pa so od 250 oklopnih voz ostali razbiti na bojišču 104.

Odsek, kjer so najhujši boji, je področje pri Orlu. Tu so Nemci v obrambi, ki pa ni pasivna, marveč podvzema srdite in odločne protinapade, pač pa so nemške čete v ofenzivi v odseku severno Bjelgoroda, kjer so napredovale in prodirajo vedno bolj proti Kursku.

Kakor poroča »Zwölfuhr-Blatt«, so Nemci pri Obojanu obkolili štiri sovražne oklopne brigade. Boji se razvijajo vzdolž železnice, ki veže Bjelgorod s Kurskom, kakor tudi zapadno od te prometne črte. To dokazuje, da so se Nemci odločili načrtu za prodiranje proti severovzhodu in za osvojitve Kurska s hrbita, zato pa so preneli teži svojih napadov proti severozapadu, da bi neposredno podprli tiste čete, ki se bojujejo pred Orlom. Zato je sovjetsko poveljništvo sedaj prisiljeno, da zavaruje svoj hrbet.

Vremenske okoliščine so se znatno poslabšale, zato letalstvo tudi večer ni moglo znatneje sodelovati v bojih. (»Ultimate Notizie«)

Orjaška bitka od Suhiničev do Azovskega morja

izpopolnjenimi sredstvi ter izredno množično jate letal.

Orjaška materialna bitka je zavzela velikanski obseg in je nekoliko desetisočev ljudi v borbi. Samo med Bjelgorodom in Suhiničev so Rusi doslej izgubili nič manj kakor 4000 oklopnih voz, kakih 1900 letal ter na tisoče topov in težkega orožja. Njihove izgube se večajo, čim bolj se širi ruska ofenziva vzdolž vzhodne fronte. Na osnovi vesti iz merodajnega vojaškega vi- ra poteka bitka takole:

Na bojišču Suhiničev—Bjelov—Orl in južno od Orla so Rusi s pomočjo znatnih svežih rezerv močno očalili svoj pritisk, da bi dosegli proder nemške fronte. Nemške čete, ki jih učinkovito podpira letalstvo, se žilavo upirajo in njihov odpor je v zadnjih 24 urah ne glede na siloviti pritisk sovražnika ovenčan s polnim uspehom. Nemške čete niso samo pokončale mnogo oklopnih voz in letal ter uničile cele polke pehote in eskadron konjice, marveč so tudi vzdržale vse manjše dosežene sovražne predore ter so sovražne kline odstranile že ob koncu prvega dne. Boji so izredno hudi in berlinski vojaški krogi poudarjajo to okoliščino, ki še enkrat dokazuje, kako se nemški vojski z novim orožjem odlično upirajo ogromnim dobro oboroženim in fanatičnim ruskim množicam. Isto obelježje nosijo tudi boji v novem odseku velike bitke, kjer so se boji začeli v pospešenem ritmu. Tu je sovražnik naskočil nemške postojanke ob zori v zaščiti umetne megle po intenzivni topniški pripravi in z nizom zelo hudih letalskih napadov.

Ribbentropovega sina

Berlin, 18. jul. s. Rudolf v. Ribbentrop, stotniški poveljnik neke oklopne divizije SS, sin zunanjega ministra, je bil odlikovan z viteškim križcem reda Železnega križa zaradi zasluga, ki si jih je pridobil v zadnjih dveh tednih na čelu svoje stotnije v bitki na področju severno od Bjelgoroda. Izkazal se je s posebno hrabrostjo ne samo v obrambi bitke, temveč tudi v napadu njegove divizije. Rudolf v. Ribbentrop je bil rojen 11. maja 1921.

Rusija stremi že od nekdaj na Sredozemlje

Berlin, 18. jul. Tukajšnja revija »Geopolitik« objavlja zanimiv članek nemškega političnega pisca Hansa F. Zecka, ki se bavi z večnimi stremljenji Rusije, da bi prodrla do Sredozemlja. Zecek omenja, da je ruski orjak že pod Petrom Velikim usmeril svojo imperialistično politiko proti zapadu in da je Rusija pod Katarino Veliko izzvala grški upor l. 1774. kot prvi poskus prodora na Sredozemlje. Poslej se je s takimi poskusi vedno bolj množilo. Rusija se je s tem namenom vedno vmešavala v politiko balkanskih držav, vtkala se je v zadeve Male Azije in se je skušala na vse načine približati Carigradu. Kazala je celo voljo, da odreka Angležem pravice do Malte. Tudi zaradi posesti Jonskih otokov je bila ruska politika vedno v sporu z Anglijo. To nasprotje med Londonom in Petrogradom je bilo često v korist sredozemskim narodom, da so lahko odbijali z uspehom ruska stremljenja.

Tudi danes, pravi članek, tako zvana sovjetska politika svetovne revolucije ni v svojem bistvu nič drugega kakor nova oblika starega nikoli ne opuščenega ruskega stremljenja, samo da je danes položaj nekoliko drugačen. Anglija se zaradi potreb svoje usodne protiruske politike ne kaže več nasprotna ruskemu prodiranju, marveč ga skuša celo podpirati. Dokaz za to je n. pr. državljanska vojna v Španiji, zlasti pa beograjski državni udar l. 1940. Anglosaška plutokracija se v obeh primerih ni upirala ruskemu poseganju po Sredozemlju, marveč se je popolnoma pomirila s tem dejstvom.

Iz navedenega izvaja Zecek zaključek, da vidijo evropski narodi v britanski grožnji obenem tudi grožnjo, da bi Rusija prodrla proti jugu. Zato bi samo popolna zmaga Nemčije in njenih zaveznikov na vzhodu lahko rešila Evropo največje nevarnosti, ki ji preti iz Moskve. (Il Popolo d'Italia)

Inserati v »Jutru« imajo velik uspeh!

General Franco o načelih španske politike

Važne izjave na seji španske falange

Madrid, 18. jul. s. Pod predsedstvom državnega poglavarja se je sestal svet falange, pred katerim je imel Franco važen govor.

Madrid, 18. jul. s. Na sestanku sveta falange so kavgila pozdravili s množicami ovacijami. Po prečitanih poročila o delovanju sveta od 8. decembra 1.942 dalje, ki ga je prečital minister za delo Giron, je svet odobril dva odloka glede volitev v sindikalne položaje ter ureditve funkcij sindikalnih organizmov. Takoj nato je pozdravljen z vzkliki »Franco! Franco!« govoril kavgila. Omenjajoč, da je falanga določila, da se bo svet sestal vedno pred obeltno slavnega pokreta v znak poklona tištim, ki so padli za vstajenje Španije, in da so se od 18. julija 1.936 strnila patriotična stremjenja vojske s krepostmi naroda, tvorč politično in duhovno špansko enotnost, je zatrdil, da se ne sme pozabiti na preteklost, da se ne pade zopet v dekadenko. Pozval je vse Špance, naj izmerijo svojo vero in izpajajo svojo vest. To pa zaradi tega, je nadaljeval, ker tuj propagandna rada potvarja resničnost falangističnega gibanja in zanika vstajenje naroda. Treba je spomniti, je podčrtal kavgila, da je lahko samo avtoritativni režim rešil državo pred propadom, ki je nastal v dneh liberalne monarhije in kateri je sledila republika, ter da je falangizem bil in ostane avtoritativni režim. Vtrajal je pri nujnosti, da gibanje bolj kakor kdaj bdi, kajti nevarnosti, ki oblegajo narode, so se zaradi vojne še ogromno povečale. Zatrdil je, da že dolgo nihte ne more imeti iluzij. Liberalno-kapitalistični sistem je izginil za vedno in ne bo mogel nikoli več vstati, kajti premočeno je hrepenenje narodov po pravičnosti. Vojne pospešujejo oblikovalni proces in razvojni proces narodov, je naglasil Franco, nakar je govoril o komunistični nevarnosti. Dejal je, da je komunizem izredno huda nevarnost v dobah krize, in je spomnil, da se je razvil v Španiji med krizami v l. 1934 in

1946. Potem, ko je vprašal, kaj bi bilo iz Evrope, če bi morali tudi evropski narodi podležiti in bi se komunizem razširil na celino, je Franco podčrtal, da teorijo boljševiškega stremjenja po Evropi, Afriki in Aziji glavno akrob vseh državnih poglavarjev. Izjavil je, da Španija vendarle lahko vedno gleda v bodočnost in zavest svoje moči. Falangistično gibanje predstavlja pravo rešitev narodnih vprašanj na duhovnem, političnem, gospodarskem in socialnem področju. Franco je nato dodal: Mi se ne vmešavamo v notranje udejstvovanje drugih narodov in zahtevamo spoštovanje za to, kar je Španija ustvarila s svojo žrtvijo. Španija zavrača liberalizem, toda narod sodeluje v vodstvu države in Španci se čutijo resnično vladajoči tako na moralnem kakor na gospodarsko-socialnem področju. Omenjajoč spletke nekaterih starih politikantov, ki so v službi masonstva, ki je bilo vedno pod ukazi tujca in od katerega so prišle vse zasede in vsa izdajstva proti Španiji, je govoril poudaril, da se za te manevre, ki poslušajo vedno stremjenja izseljenih masonov, vlada ne meni. Omenjajoč, da je odredil pred letom dni, naj falangistične vrste ostanejo odprte za vse, ki jih ne teži pretekla odgovornost, da bi sodelovali v narodnem vstajenju, je Franco podčrtal, da ta koncesija ne more opravčevati, da bi se tuja spekulacija posluževala tega za podpiranje povratkov, ki so nezdružljivi s stvarnostjo zgodovinskega trenutka. Izjavil je, da bo uporabljena skrajna strogost za obrambo pokreta, in je zaključil: Ne dopuščamo, da bi kdo spravljaj v nevarnost našo vero, obstoj naše domovine, politično enotnost naroda.

Govor, ki je bil večkrat prekinjen z odobravanjem, je bil ob koncu pozdravljen z množično manifestacijo in se je zborovanje zaključilo z vzkliki »Franco! Franco!« in s petjem himne »Cara al sol«.

IZŠEL JE

ROMAN »DOBRE KNJIGE ZA MESECE JULIJ —

PEARL S. BUCK:

„VZHOD IN ZAPAD“

Knjiga se naročnikom »DOBRE KNJIGE« že raznaša na dom. Oni naročniki, ki sami prihajajo po knjige v upravo naših listov, naj pridejo ali pošljejo tudi po novo.

V nadrobni prodaji se dobi novi roman v knjigarnah in v naši upravi v Narodni tiskarni. — Broširani izvod velja 13.— lir, vezani pa 28.— lir.

Novorosijski

Ze devet mesecev je Novorosijsk v najsprednejši fronti. Dne 7. septembra 1942 so mesto zasedli nemški grenadirji s podporo rumunske konjenice, ki je napadla mesto z zapadne strani predmestnih delov. Tam, kjer je sedaj velika jezda v kopnino in kjer se širi mesto proti pogorju, je stala svoj čas cvetoča grška trgovska kolonija. V 12. stoletju, potem ko so se Grki morali umakniti turškemu pritisku, so Turki na tem mestu zgradili trdnjavo Susuk-Kale. To trdnjavo je ruska vojska l. 1812, za časa tretje rusko-turške vojne zavzela ter jo uničila. Po odrinski pogodbi pa je to ozemlje pripadlo Rusiji.

L. 1836. so Rusi trdnjavo na novo pozidali. Novorosijsk ima v svojem zaledju čudovito postojanko. Njegovo pristanišče je od narave tako zavzeto, da že samo na sebi tudi vse možnosti svojemu utrjevalcu. Mesto Novorosijsk je bilo zgrajeno za carja Nikolaja I., ki mu je tu bilo dočel ime Novorosijsk, kar pomeni po naše Novo Rusija.

V dobi krimske vojne so kombinirane angleško-francoske pomorske enote hudo bombardirale Novorosijsk ter ga skoro popolnoma porušile. Toda kmalu nato se je mesto dvignilo iz razvalin. Lega mesta je namreč dovolj ugodna, da je naravnost privlačna za utrjevalna dela. Pomorski in trgovinski promet se je v Novorosijsku dvigal od leta do leta. Od l. 1888. do pred svetovne vojne je Novorosijsk zavzemal drugo mesto med vsemi ruskimi pristanišči za izvoz žita. V njem so pretovarili vsako leto 2 in pol milijona ton tovorov. Poleg žita so nakladali na ladje tudi cement, petrolej in les.

Kar odlikuje Novorosijsk pred vsemi ostalimi kavkaskimi pristanišči, je njegovo notranje pristanišče, ki se vije 7 km daleč ter je tako globoko, da lahko sprejme največje oceanske ladje. Pristanišče ima poleg tega to ugodnost, da ne zamrzne niti v najhujši zimi.

Sovjetska vlada je dala v zadnjih letih Novorosijsku modernizirati, povečala je njegovo pristaniško ozemlje, zgradila ogromne hladilnice, slose za žito ter opremila pristanišče z žerjavci za dvigavanje tovorov. Zgradili so tudi mnogo novih skladišč ter povečali naprave novorosijske elektrarne.

Na južnem delu mesta, proti Tuapseju, se dvigajo iz morja ogromne čeri, ki s svojo snežnobo belino že od daleč opozarjajo naše. To skalovje pomeni pravzaprav bogastvo Novorosijska. Daje namreč snov za cement, ki ga tukaj izdelujejo iz belega kamna. Cementne tvornice v Novorosijsku

so dajale v zadnjih letih 30% vsega potrebnega cementa za zidavo v Sovjetski zvezi.

Pred seljanjo vojno je imel Novorosijsk 100.000 prebivalcev, katerih 95% je bilo delavcev. Delavci so bili zaposleni v oboroževalni industriji, v tvornicah za hidroplane, metalce granat in v tvornicah za municijo. Seveda so izdelovali tudi živila, prvenstveno konserve, ki so jih razpošiljali z železnico in ladjami širom Rusije. Zaradi velikega prometa je bilo treba postajne naprave v Novorosijsku prezidati in povečati ter so zato v okolici Novorosijska zgradili posebno tvornico za popravila lokomotiv in vagonov.

Železnica veže Novorosijsk s Krasnodarom ter ostalim zaledjem notranje Rusije, predvsem s Kavkazom. S postaje Tunelnaja drži vzporedna cesta v letovišče Anapo ter dalje proti križiščni postaji Krimska.

V ruski državljanski vojni je igral Novorosijsk pomembno, toda tudi tragično vlogo. Tod okrog so divjale trdovratne in krvave borbe med belimi in rdečimi. Potem ko so bele gardiste dokončno potisnili z dongskega in kubanskega področja, so morali oložit orožje. S Krima so mnogi preko Novorosijska odrinili v Turčijo, od tam pa naprej v Evropo.

Važna strateška ključna postojanka tega mesta in pristanišča nam lahko razloži velike napore Sovjetov, ki se nenehoma trudijo, da bi zopet osvojili Novorosijsk. Podoba je, da boljševikom ni nobena cena v tem pogledu previsoka, Z Novorosijskom bi namreč padel vokalni stebel nemškega kubanskega predmostja, kar bi imelo za vse ostale postojanke na bližnjem ozemlju velik vpliv.

Incidenti med poljskimi in sovjetskimi vojniki v Iranu

Ankara, 17. jul. s. V Iranu so sovjetske oblasti zahtevale od angleških oblasti, naj bi se pospešila premostitev poljskih čet, ki so se ostale na iranskem ozemlju, proti zapadu. Ta korak je po vsej priliki v zvezi z incidenti, ki so se pripetili pred kratkim na demarkacijski črti v območju, ki so ga zasedle sovjetske čete. Poljski vojniki iz bližnjih vojašnic so več noči po vrsti oddajali strele iz pušk proti sovjetskemu oddelku.

Potopljena sovjetska ladja

Berlin, 18. jul. s. Kakor se doznava iz pristojnega vira, je nemška podmornica potopila na Črnem morju sovjetsko trgovsko ladjo srednje tonaže.

Žrtve ameriškega napada na Amsterdam

Amsterdam, 18. jul. s. Med ameriškim letalskim napadom na Amsterdam je bilo 130 smrtnih žrtev, 100 ljudi pa ranjenih, med njimi 53 hudo. Izpod ruševin cerkve sv. Rože, ki je bila zadeta med službo božjo, so potegnili 13 trupel. Nadaljnjih 15 žrtev je bilo med gojenci neke šole.

Žrtve letalskih napadov na Francijo

Pariz, 17. jul. s. Poročilo o zadnjem napadu angleških in ameriških letal na kraje severozahodne Francije javlja o 100 mrtvih in 250 ranjenih. »Matin« označuje ta napad kot nov zločin sokrivcev pokolja v Vinici.

Razdelitev nagrad v tekmah dela

V nedeljo ob 11. so bile na sedežu pokrajinskega Dopolavora razdeljene nagrade prvim trem najbolj ocenjenim udeležencem delavskih tekem, ki so bile v Ljubljani v mesecu aprilu in maju in o katerih izidu smo že poročali.

Predsednik izvršnega odbora inž. Carra je prinesel nagradencem pozdrav Visokega komisarja in Zveznega tajnika Ljubljane ter je poročal o poteku tekem.

Nato je pohvalil tekmovalce, ki so se zlasti odlikovali, naglašajoč važnost tekem dela, ki tvorijo dokaz tehnične sposobnosti mladih delavcev.

Določbe o podnajemnikih

Priobčujemo osnovne določbe z dne 27. septembra 1941-XX. štev. 115 glede podnajemov, ker se je izkazalo, da se zadnji čas množe prekrški omenjene navedbe:

Cl. 5. Cene za podnajeme, všteti uporabo, pranje ter likanje posteljnega perila in brisač kakor tudi snazanje, ne smejo presegati sorazmerne vrednosti najetega objekta in dodatka za rabo opreme in postrežbo.

V ta namen je treba vzeti za podlago celotni znesek po davčnem uradu ugotovljene najemnine za celo stanovanje z vsemi pripadki in deliti s številom sob. iz katerih stanovanje sestoji. Kuhinja in drugi poselski prostori se štejejo za eno sobo.

Tako določena vrednost se sme zvišati: a) za 100% pri sobah, ki so moderno opremljene z naslanjačem ali ležalnimi divanom in z uporabo kopalnice dvakrat na teden in uporabo telefona;

b) za 90% pri dobro opremljenih sobah in z uporabo kopalnice enkrat na teden;

c) za 70% pri navadno opremljenih sobah in brez uporabe kopalnice.

Za sobe, oddane že drugim najemnikom, se nikakor ne morejo zahtevati višje cene, kakor so bile v rabi na dan 15. marca 1941.

Cl. 6. O sporih glede določitve cen iz prednjega člena odločajo brez pravice do pritožbe mešane komisije, ki se postavijo pri vsakem krajno pristojnem občupravnem oblastvu prve stopnje in so sestavljene iz enega predstavnika delodajalcev (Društva hišnih posestnikov), enega predstavnika najemnikov (Društva stanovanjskih najemnikov) in enega predstavnika občupravnega oblastva prve stopnje, ki komisiji predseduje.

Cl. 7. Kršitvi določb te navedbe se kaznujejo z globo do 5000 lir in v hujših primerih tudi z zaporom do treh mesecev.

Zaplomba imovine upornikov Vardjana Antona in Josipa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je gde na predlog okrajnega civilnega komisarja v Črnomlju z dne 21. aprila 1943-XXI, in upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeni po členu 6. navedbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Vardja, na Antona pok. Antona in Vardjana Josipa pok. Antona iz Črnomlja za upornika po členu 2. te navedbe in da je torej vsa njuna imovina zaplenljiva, odloči:

Zaplomba se vsa premenljiva in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornikov Vardjana Antona pok. Antona in žive Katarine Pezdirc, roj. v Črnomlju dne 6. avgusta 1903 in tam bivajočega p.d št. 97, in Vardjana Josipa pok. Antona in žive Katarine Pezdirc, roj. v Črnomlju dne 16. novembra 1911 in tam bivajočega p.d št. 97, čevljarja, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Vse morebitni imetniki premenljivosti po katerem koli naslovu, lastnina Vardjana Antona in Josipa, in njuni dolžniki se pozivajo po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. navedbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo, in dolgove katere jima dolgujejo s prepovedjo vrniti jima ali drugim stvari ali dolgovati znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in je bila objavljena v »Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, dne 17. julija 1943-XXI.

Kupujte svoje potrebščine pri naših oglaševalcih!

Prijazno povabilo

Predpoludne sem po dolgem času slučajno srečal Toneta, tovariša iz šolskih let, ki je bil najzavestnejši med vsemi in najbolj skop.

Pogledal me je in dejal: »Postal si mršav, Pepe. Komaj da sem te spoznal.«

»Tudi jaz te skoraj nisem spoznal, kajti videti si dobro rejen, še čez mero.«

»Da, da, poročil sem se pravočasno in dobro. Tasti na deželi pa pošiljajo včas h dobre stvari, ki...«

»Ki niso iz zlata, a so vseeno dragocenosti!«

»Da, tako je pač.«

Meni so se sline nabirale v ustih, ko sem mislil na Tonetov jedilni list. Tedaj mi je dejal s pokroviteljskim glasom: »No, oglaš se včas pri nas, kadar te bo veter privel v našo stran. Star prijatelj, kakršen si ti, je vedno dobrodošel.«

To je bilo predpoludne; sedaj se bliža večer in z njim ura večerje. Tudi moj želodec, ki je sicer tako potrpečljiv, me opozarja na to. Že ves teden ni imel nič mesnega v sebi. Tedaj me obide srečna misel. Pogledam na uro, pokličem po telefonu svojega prijatelja Janeza in mu dam podrobna navodila — četrt ure pozneje pa potkam na Tonetova vrata. Mlada žena mi odpre.

»Poljubljani roko, milostiva. Sem star Tonetov prijatelj. Tako pristočno me je povabil, da...«

»Prosim, vstopite, vstopite,« je zašušela Tonetova žena pol sladko pol kislno, »Toneta bo veselilo.«

Gospodarstvo

Sprememba najvišjih cen za kavarniške obrate

Smatrajoč za potrebno, da se spremene nekatere cene v maksimalnem ceniku za kavarniške obrate v mestu Ljubljani, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 9. maja 1941-XXI št. 17 in z dne 1. oktobra 1942-XXI št. 186 izdal naredbo s spremembami najvišjih cen za kavarniške obrate, ki je objavljena v »Službenem listu« 17. t. m. in je s tem dnem stopila v veljavo.

Za kavarniške obrate v Ljubljani se določajo naslednje najvišje cene, ki veljajo za postrežbo pri mizi (prva številka velja za obrate I. kategorije, druga za obrate II. kategorije in tretja za obrate III. kategorije): črna kava, kapucin 3 lire, 270 lire, 250 lire; mazargan 4. 3.20, 2.80; čokolada, kakao 5, 4, 3.50; porcija čaja 4.50, 3.60, 3.10; porcija čaja s citrono 4.75, 3.80, 3.30; čaj v kozarcu 3.50, 2.80, 2.50; čaj v kozarcu s citrono 3.75, 3, 2.60; punč, grog 6.50, 5.20, 4.60; limonada vroča 3, 2.70, 2.50; malinovec, oranžada 3.50, 2.80, 2.50; limonada 3, 2.70, 2.50; oranžada San Pellegrino, steklenica četrt litra, 6, 4.80, 4.20; mineralna voda ali soda 2 dl 2, 1.60, 1.40; steklenica piva pol litra 6, 4.80, 4.20; vermut Martini, Cora, Cinzano in Gancia 4, 3.20, 2.80; vermut druge vrste 3.50, 2.80, 2.50; Malaga, Marsala 4.50, 3.60, 3.10; Amerikano 4.50, 3.60, 3.10; Bitter Campari 4.50, 3.60, 3.10; Fernet Branca 4.50, 3.60, 3.10; med, marmelada 5, 4, 3.50; porcija sladoleda 5, 4, 3.50.

Kolikor ne odreja naslednji odstavek drugače, ostanejo za postrežbo pri točilni mizi v veljavi najvišje cene, določene z naredbo z dne 1. oktobra 1942-XXI št. 186.

Za vina veljajo najvišje cene, določene za gostinske obrate in kavarne z naredbo z dne 8. junija 1943-XXI št. 65.

Kolikor niso spremenjene s to naredbo, ostanejo v veljavi določbe navedbe z dne 1. oktobra 1942-XXI št. 186.

Racionalizacija v nemški proizvodnji pohištva

Prodaja pohištva je v Nemčiji vezana na nakupno dovoljenje, ki se izdaja samo potrebnim osebam iz bombardiranih mest, vojnim invalidom in mladim zakonskim parom. Ker je krog prosilcev po večini večji, kakor znaša tekoča proizvodnja, se izdajajo nakupna dovoljenja le na podlagi stroge presoje nujnosti »akupa«. Da bi se z razpoložljivimi delovnimi močmi in materialom izdelalo čim več pohištva, je bila izdana vrsta ukrepov, ki gredo za tem, da se pohištvo izdeluje zgolj v serijah po enotnih načrtih in v preprosti obliki. Od 1. januarja t. l. se sme izdelovati le pohištvo za spalnice in za kuhinje. Pri sestavi modelov za to tipizirano pohištvo je bilo treba paziti na to, da se porabi čim manj lesa, železa, kleja, lakov in poltur, predvsem pa, da se čim bolj zmanjša število delovnih ur, potrebnih za izdelavo. Tudi za samo proizvodnjo pohištva v serijah po enotnih tipih so bili izdani dalekosežni predpisi, ki so omogočili zmanjšanje števila delovnih ur za izdelavo spalnice za 75%. Pri tem je predpisano, da se sme za eno spalnico porabiti največ 0.49 m³ lesa. Prihranek delovnih ur je dosežen predvsem z uveljavitvijo enotnih tipov in s proizvodnjo v velikih serijah, pa tudi s tem, da se je zmanjšala površinska obdelava materiala. S tem pa ni rečeno, da so komada vojnega pohištva enostavno surovo zbiti predmeti iz lesa. Tudi danes se izdeluje to pohištvo po načrtih priznanih umetnikov. Material je dober les ter se prav tako uporabljajo furnirji, sevele iz domačega lesa. Odpadi pa mora politura ali slična obdelava, odnosno lakiranje. Odpadki so tudi nepotrebni okraski in je povsod merodajna le smotnost.

Pohištvo se izdeluje v velikih tvornicah z modernimi stroji, zato se mora uporabljati le kvalitativno dobro izsušen les, tako da je tudi s tega stališča pohištvo brezhibno. Ne izdelujejo pa se taki komali pohištva, ki niso neobhodno potrebni, kakor na primer nočne omarice, toaletne mizice itd. Glede na enostavnejšo obdelavo in manjšo število kosov je seveda tudi cena bistveno nižja, kakor je bila pred vojno. Prej je znašala cena za preprosto spalnico 800 do 900 mark, sedaj pa znaša cena za tipizirano spalnico 350 do 400 mark. Čeprav je bil dosežen prihranek pri uporabi lesa, je vendar to tipizirano pohištvo zelo trpežno. Tako je na primer postelja preračunana za obtežbo do 350 kg. V tej zvezi poročajo dunajski listi, da je zlasti avstrijska industrija pohištva pritegnjena k proizvodnji. Danes izdeluje na področju bivše Avstrije novo serijsko pohištvo 50 tvornic, medtem ko je pred priključitvijo Avstrije izdelovalo serijsko pohištvo le 8 tvornic. Dunajski mizni mizarji so se za proizvodnjo takega pohištva združili v združno.

»Vidiš Tone,« sem vzkljnil, ko sem stopil v sobo, »kako hitro me je veter privel v vašo stran. O, saj vaju ne bom dolgo motil, bil je v resnici gol slučaj, da me je napotil v ta predel. Predvsem pa moram vas, milostiva, prositi, da mi oprostite nadlegovanje. Rad bi si umil roke, ograja na stopnicah je bila prašna.«

Pokazala sta mi v kopalnico tik sobe. Prisluškoval sem pri vratih. Dvojica je imela šepetav dvogovor.

Ona: »Zakaj si sploh vrata odprla?«

Ona: »Ali morem vedeti, da imaš tako vsiljive »prijatelje?«

On: »Lahko bi bila rekla: Ne poznam vas in mojega moža ni doma.«

Ona: »Zakaj pa vabiš vsakega gladnega skledoliznika?«

On: »Še nikoli nisem nikogar povabil!«

Ona: »Ta kup kosti je gotovo že na ulici duhal, da imamo nocoj ocvrte piške! In gotovo hoče zraven jesti! Toda to ti rečem: piške ne bo na mizo!«

Umil sem si hitro roke in se vrnil v sobo. Oba sta se mi smehljala. Govorili smo, pa sem dejal: »Tako prijazno je pri vas! Škoda, zares škoda, da se ne morem pomuditi! Ob pol devetih imamo neko sejo.«

Tonetov obraz in obraz njegove žene sta mahoma zasijala od olajanja. Tonetova mila soproga je dejala:

»Ah, kake žal je nama! Ali res ne morete ostati?«

»Ne, dolžnost čez vse!« sem odgovoril.

»Pa če vas povabim na večerjo? Nocoj imamo ocvrte piške!«

Posamezni mizarji izdelujejo seja v velikih serijah le posamezne dele. Serijsko izdelovanje je pa omogočilo, da se je produkcija kapaciteta teh malih mizarjev izredno povečala.

Gospodarske vesti

— Sprememba regulacijskega načrta v št. Petru. Ljubljanski župan objavlja v »Službenem listu« razglas glede spremembe in dopolnitve regulacijskega načrta za naselje med Ilirsko ulico, Sv. Petra cesto, škofjo ulico in Vidovdanske ceste. To spremembo je župan odredil v smislu § 12. gradbenega zakona, ker to zahtevajo važne javne koristi. Načrt in določila za izvajanje sprememb in njih izvršitev bodo v smislu § 9. gradbenega zakona vnovič razglašeni na javni vpogled v uradih mestnega tehničnega oddelka, Nabrežje 20. septembra št. 2, II., soba št. 41, med uradnimi urami za dobo 20 dni, počenši s potekom 15. dneva po objavi tega razglasa v »Službenem listu« (počenši s 1. avgustom). Interesenti lahko vse pripombe pregledajo in si napravijo prepise načrtov. Pritožbe zoper spremembe morajo predložiti občini najkasneje v 15 dneh po poteku roka za javni vpogled, sicer se ne bodo mogle upoštevati. Pritožba pa je dopustna zgolj zaradi kršenja zakonskih predpisov o postopanju ali zaradi ogrožanja javnih koristi po občini.

— Iz trgovskega in združnega registra. Pri Akejski družbi za kemično industrijo na Dunaju, podružnici v Ljubljani, je izbrisan zaradi smrti reprezentant-ravnatelj družbe Folke Fröier, Edini reprezentant podružnice Aleks Rosman je imenovan za direktorja, vpisan pa je prokurist Ervin Hitzl, uradnik podružnice v Ljubljani, ki je upravnice podpisovati tvrdko kolektivno z enim reprezentantom ali drugimi prokuristom. — Pri Vinarski zdruzi z o. j. v Kostanjevici je izbrisan dosedanj član upravnega odbora Ivan Šteh, vpisan pa Janez Sintič, posestnik v Oštercu. — Zadruga »Učiteljski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani«, zadruga z o. j. je spremenila besedilo druge v »Učiteljski dom«, zadruga z o. j. v Ljubljani. Izbrisana sta člana upravnega odbora Franc Starman in Ivan Gerdel, vpisana pa sta Josipina Mihelič, upokojena učiteljica, in Fortunat Lampret, upokojeni učitelj, oboje v Ljubljani. — Pri Nabavni in prodajni zdruzi z o. j. Velike Lašče, je bil izbrisan dosedanj pooblaščen uradnik Jože Brodnik, vpisan pa novimenovalni pooblaščen uradnik Ivan Tiselj s pravico soprodpodpisanja za združno s se enim članom upravnega odbora.

— Prva zamenjava obveznic bivše Poljske. Čeprav Poljska generalna gubernija ni pravna naslednica bivše poljske države in Nemčija ni priznala pravic imenikov poljskih državnih obveznic, je nemška vlada izdala prvo naredbo o odškodnini za poljske državne obveznice. Ta odškodnina je priznana onim lastnikom teh obveznic, ki so nemški državljani ali pa so z njimi postavljeni v isto vrsto (državljanji na preklic, pripadniki protektorata itd.). Tem osebam bodo v zameno za poljske državne obveznice izdane 3.5% nemške državne zakladne nakaznice, ki se bodo obrestovale od 15. oktobra t. l. naprej. Za obresti o l. septembra 1939 naprej se izračunani glavni prišteje še 12%. Odškodnina v markah je pri posameznih državnih papirjih različna in se giblje pri navadnih obveznicah med 30 in 40 mark za 100 zlotov. Pri nekaterih vrstah obveznic je ključ nekoliko nižji, najvišji pa je za obveznice 8% državnega posojila iz leta 1922, kjer znaša 50 mark za 100 zlotov, kar točno ustreza službeni relaciji 1 marka enako 2 zloti.

— Gospodarske vesti iz Hrvaške. Hrvatski državni urad za cene je v soglasju z zakladnim ministrom odredil odkupno ceno za letošnji pridelek oljnat repice v višini 15 kun s pribitkom državne premije 10 kun za kilogram. Vrh tega lahko proizvajalci oljnat repice za vsaki 100 kg oddanega pridekla kupijo po predpisani tvorniki ceni 5 kg rafiniranega olja. Oblastva nadalje živo propagirajo sejanje oljnat repice, ki vsako leto zgodaj rodi in prinese kmetu prvi denarni dohodek. Zgodnja letina pa omogoča na istem zemljišču še drugi pridelek. — Hrvatska državna banka je objavila svoje stanje na dan 30. junija, iz katerega sledi, da so znašale dan zlate in devizne rezerve 1.30 milijarde kun, predujmi na terjatve v inozemstvu so izkazani v višini 4.29 milijarde kun, menična, čekovna in lombardna posojila pa v višini 13.85 milijarde kun. Državi dolg zaradi prevzetih obveznosti iz likvidacije bivše jugoslovanske Narodne banke znaša 7.8

Kronika

* **Vladni prispevek za protiletalsko zaščito in zaklonišča.** Iz Rima poročajo, da znaša doseženi denarni prispevek italijanske vlade za protiletalsko zaščito z zaklonišči vred 2 milijardi 46 milijonov lir.

* **28. obletnica bitke pri Podgori.** V ponedeljek 19. t. m. so obhajali v Gorizi in okolici 28. obletnico bitke pri Podgori. V tej bitki so prešli prostovoljci iz Julijske Benečije svoj ognjeni krst. Na predvečer slavnosti, v nedeljo 18. julija je položila organizacija borcev iz svetovne vojne na krsto Scipija Slatopera spominski venec, v ponedeljek zjutraj pa je bila žalna spominska svečanost pred kostnico v Oslavju. Sodelovali so predstavniki Stranke, vojaških in civilnih oblasti, posebno številno pa so bili zastopani karabinjerji.

* **Smrt predsednika milanskega sodišča.** Na neki kliniki v Paviji je umrl t. dni prof. comm. Virgilio Feroci, svetnik kasacijskega sodišča ter predsednik porotnega sodišča v Milanu. Pokojnik je ućakal 52 let ter je bil znan tudi kot odlični pisatelj v juridični stroki.

* **Smrt viteza železnega križa.** Na vzhodni fronti je padel letalski kraljevi vodja stotnik Bernhard Wutka. Odlikovan je bil z viteškim križcem železnega reda.

* **Pogreb prof. Borghija.** V Triestu so pokopali t. dni profesorja kemije Carla Borghija, ki je poučeval v višjih razredih srednjih šol v Triestu. Podlegel je dolgotrajni bolezni. Prosvetno gibanje v Triestu je izgubilo s pokojnikom odličnega zastopnika.

* **Nagrade poljedelske banke za drugo žetev.** Fašistična konfederacija poljedelcev je pri ministrstvu za poljedelstvo in gozlove izposlovala razpis natečaja, ki pridelovalce razdeluje žetevnih nagrad med pridelovalce druge letine v znesku 200.000 lir. Nagrade bodo prejeli najuspešnejši pridelovalci druge letine.

* **Razstava mladinske umetnosti v Fiumi.** V domu GILA na Fiumi je bila t. dni odprta razstava mladinske umetnosti, ki sta jo organizirala GIL in GUF. Na razstavi visijo dela srednješolskih dijakov in visokošolcev, večinoma slikarski izdelki.

* **Solidarnost s sicilskimi rojaki v Triestu.** Tiskovni urad zveznega tajništva v Triestu je izvedel registracijo vseh v Triestu živečih sicilskih rojakov, ki jim bo Stranka z vsemi sredstvi na razpolago in uslugo v vseh ozirih.

* **Okupacijske znamenke »Fiumano-Kupa«.** V aprilu 1941 so izdale italijanske okupacijske oblasti za področje Fiume in Kupa posebne znamenke s pretiskom. Znamke so bile pri poštnih uradih kmalu pokupljene in pozneje vzete iz prometa. Zdaj je za pretiskanimi jugoslovanskimi znamkami ogromno povpraševanje.

* **Delavnost zavoda »Luca«.** Iz Rima poročajo, da je zavod »Luca« dovršil niz novih filmskih posnetkov. Produkcija se vedno bolj povečava, ne glede na omejitve, ki jih nalaga vojna doba. Za posebne potrebe GILA je »Luca« izvršila tri nove filme, poleg tega bosta v najkrajšem času izročena kinematografom za predvajanje še dva druga filma, ki prikazujejo delovanje italijanskih pionirskih oddelkov. Basilio Franchina je poleg tega napravil posnetke za film »Dalina dežela«. Ta film prikazuje naravne lepote Sicilije.

* **Delavci kaznovanih podjetij ne smejo biti priključeni.** Sindikalne organizacije so predložile ministrstvu za korporacije v Rimu spomenico, v kateri razlagajo položaj delavstva, zaposlenega pri tveganju, ki so bile kaznovane zaradi življskih prekrškov. Spomenica poudarja, da delavci v nobenem primeru ne smejo biti gmotno oškodovani, če se podjetje na ukaz oblasti zapre za kratko ali daljšo dobo. V smislu zakona od 8. julija 1941 je treba vedno skrbeti za to, da delavci redno prejema svoje mezde tudi potem, ko podjetje ne obratuje.

* **Prijava kaznela.** Uradni list v Rimu objavlja ministrski dekret od 14. julija t. l., ki določa podrobnosti glede oddaje kaznela. Kazen je treba oddajati pooblaščenemu zavodu, ki bo potem, ko bodo vse zaloge skupaj, začeli deliti tveganju, to kar jim pripada po industrijskem ključu.

* **Sovet Biale v Benetkah.** Z Duzejem dekretom, ki je bil objavljen v rimskem uradnem listu, je bil imenovan nov sovet Biale v Benetkah. V sovetu so

med drugimi: senator grof Volpi di Misurata kot predsednik, ing. Giovanbattista dell'Armi kot benedič župan ter dr. Felice Fulchignoni kot predstavnik fašistične stranke. Za konfederacijo profesionistov in umetnikov je imenovan za člena tega sveta nar. sv. Cornelio di Marzio.

* **Omaka iz smokve.** Iz Rima poročajo, da se morajo smokve letošnje letine uporabiti čim največ mogoče za izdelovanje omake iz smokve. Omako bodo uporabljali v pekarnah ter jo bodo dodajali krušnemu testu.

* **Posten najditelj.** Vojak Ottavio Fonzi je šel v petek proti večeru po rimskem Corsu Italija. V bližini trga Fiume je našel na tleh letišče potiskane papirja, ki se mu je v prvem trenutku zdel brez vrednosti. Kljub temu ga je pobral. Ko si je listič natančneje ogledal, je spoznal, da drži v rokah ček za 136.000 lir. Mož je odnesel ček v vojašnico ter ga je izročil svojemu poveljstvu, ki je obvestilo o najdbi pristojne oblasti.

* **Pohabljeni, žene in otroci se vračajo iz Vzhodne Afrike.** V raznih pristaniščih Vzhodne Afrike se je t. dni vkrcalo na štiri ladje večje število pohabljenih moških, žensk in otrok, ki se vračajo iz Afrike v Italijo. Tako je motorna ladja »Saturnia« naložila izseljence v Mogadisiju, ladje »Vulcania«, »Giulio Cesare« ter »Duilio« pa so prejele na krov potnike v Massaui. Prvi dve ladji sta že na poti, drugi dve pa pričakujejo v Italiji v teku desetih dni.

* **Prijava živine.** Popis živine se mora po naredbi pristojnega ministrstva izvršiti v Italiji od 20. do 26. julija. Kdor ne bi oddal seznama popisane živine do tega dneva, zapade kazni.

* **Prisotnost duha mu je rešila življenje.** Potnik iz Reggia Emilije pripoveduje, da so bili priče prizora, ko je 19 letni Tolmino Trotti iz Ancone prekal železniški tir v trenutku, ko je po njem prhumela lokomotiva. Videc, da se lokomotiva ne more izogniti, se je Trotti vrgel med tračnice, tako da je lokomotiva z vlakom odbrcala preko njega, ne da bi ga najmanj poškodovala. Prisotnost duha je mladeniču rešila življenje.

* **Zid se je zrušil na delavca.** V Milanu se je na 36 letnega delavca Gastona Azzarja zrušil zid neke podrtje hiše. Ruševine so delavca tako poškodovala, da je podlegel ranam.

* **Smrt med ribolovom.** 65letni ribič Pietro Dazzan iz Pissarelle je t. dni lovil ribe. Med tem, ko je čakal na p'en, ga je nenadoma obšla slabost, da je izgubil ravnotežje, padel v vodo in utonil.

* **60.000 lir je izgubil med vožnjo z motokciom.** Milanski trgovski agent Luigi Dufara je bil na poslovnem potovanju s svojim motokciom. Med potoma se je usavil v nekem kraju pri Borgomaneru, kjer je pogršil torbico, v kateri je bilo 60.000 lir. Nazadnje se je pojasnilo, da sta torbico zmanikla dva fantiča, ki sta si razdelila bankovce na polovico, nato pa šla z denarjem domov ter izročila gotovino svojim staršem. Dufara je stvar naznanil policiji, kamor pa so starši obeh mladoletnikov medtem že prinesli denar.

* **Draga kopel.** V Astiju sta se Giuseppe Corona in Rinaldo Aschiero zaradi vročine hotela odkopati v vodah Teinara. Na bregu sta se sklekla ter izročila obleko z vsem, kar je bilo v njej, v varstvo znamenitega človeku. Ko sta se v vodi osvežila in okopala, sta zopet prišla na breg v dobri veri, da se bosta lahko oblekla in odpravila naprej. Toda veliko je bilo njuno razočaranje, ko sta videla, da ni bilo na bregu ne njune obleke ne moškega, ki sta mu obleko, v kateri je bilo 2.400 lir, izročila v varstvo.

* **Huda obsodba zaradi tatvine.** Sodniče za zaščito države je dne 19. junja izrekel obsodbo proti nekemu delavcu, ki je bil zaposlen pri delu na železnici ter je ob tej priliki poškodoval več gum pri zavozu v železniških vagonih. Zaradi sabotažnega čina in tatvine, izvršene po sabotaži, je bil delavec obsojen na 11 let ječe, 3.000 lir globe ter na izgubo državljskih pravic.

* **Zaradi ponarejanj menle aretiran grof.** V Benetkah je bil t. dni aretiran grof Giuseppe Castelli, star 44 let, ki so ga zaprti zaradi ponarejanj menic v znesku 1.500.000 lir. Aretiranec je pripisal k menici, ki so je glasila na 150.000 lir, spredaj številko 1 in s tem dvignil vrednost menice za cel

milijon lir. Prizadeti so prišli stvari na sled in so krivca izročili državnemu tožilstvu.

* **»DOLOREX« tablete proti glavobolu.** — V lekarnah Lir 2.50.

IZ LJUBLJANE

u — Še vedno sončno vreme. Še dober teden se vrstijo tople poletni sončni dnevi. Težko se je vreme ustalilo, zdaj pa tudi noče popustiti, čeprav je značilni tlak ol prejšnjega tedna padel za dobrih 5 mm in je barometer v nedeljo popoldne padel že na 760 mm. Res so se tedaj na jugozapadu zbirali grozeči oblaki, ki pa so do Ljubljane prinesli le nekaj kapljic dežja. Čez dobro uro se je nebo začelo spet jasniti in je potem sonce do večera toplo prigrvalo. Včeraj zjutraj je izgledalo, da se bo vreme poslabšalo, tola že kmalu dopoldne je posijalo sonce. V ponedeljek je bilo izredno toplo. Termometer je zabeležil zjutraj najnižjo temperaturo 19° C, najvišja toplota v nedeljo čez dan pa je znašala 28,8° C.

u — **Poroka.** V nedeljo popoldne sta se v franciskanski cerkvi poročila gđ. Vida Vovkova in kapetan g. Ivo Sladovič. Novoporočencema iskreno čestitamo!

u — **Na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani** se je vršil završni izpit od 28. junija do 17. julija 1943. K izpitu je prišlo 66 kandidatov in kandidatinj. Izpitnemu odboru je predsedoval g. inšpektor Francesco Spazzapan. Kandidati(nje) so opravili izpit a) z odličnim uspehom: Hubad Darja (opr. ustn. izp.), Hubad Slava (opr. ustn. izp.), Solinc Marija, Hajnrihar Jelka, Kislinger Sonja, Lumir Tatjana; b) s prav dobrim uspehom: Bergant Anton, Kavčnik Ivan, Košmerlj Franc, Kump Franc, Sircelj Franc, Verlič Janez, Buč Viktorija, Bojc Pavla, Hribernik Vida, Korenčan Vida, Kosec Božidara, Kovačič Cvetka, Krušič Ivana, Merčun Majda, Miklavčič Marija, Sipelj Emilija, Ček Stefanija, Čuš Milena, Habjan Zofija, Hvastja Marija, Jereb Stane, Jug Mira, Macarol Slavica, Obratnovič Marija, Okretič Ivana, Oven Amalija, Steiner Vida, Škerjanec Draga, Umek Romana, Zbakar Jožica; z dobrim uspehom: Čerk Ivan, Jakop Vinko, Kraje Viljem, Levstek Jože, Svetlič Stane, Böhm Marija, Juntos Draga, Krže Ema, Lavrič Ana, Pezdrič Angela, Sedej Vekoslava, Sinkovec Blanka, Trampuš Amalija, Zor Marija, Eržen Marija, Glavač Zvonka, Jalovec Vera, Jerman Amalija, Maurer Editha, Slapar Valentina, Mergenthaler Dora; z zadostnim uspehom: Sava Jože, Vadnal Kazimir, Brecljnik Veronika, Lenče Ana, Skubic Antonija, Šušteršič Draga. Tri kandidatije so bile odklonjene za 3 mesece. — **Delošajalci,** ki žele dobiti dobre nove pisarniške moči, naj se obračajo na ravnateljstvo Državne

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 20. julija, ob 19: Stari in mladi. Red Torčič.

Zadnja predstava Medvedove igre »Stari in mladi« bo v torek za red Torčič. Osebe: Jamn'k — Lipah, France — Presetnik, Mica — Starčeva, Meta — Simčičeva, Šepar — Gale, Tine — Verdonik, Alera — Mira Danilova, Kragelj — Gorjšek, Blaže — Bratina, Režiser: M. Skrbinek.

OPERA

Torek, 20. julija, ob 19: Tih voda. Red B. Sreda, 21. julija, ob 19: Mrtve oči. Red Sreda.

Četrtek, 22. julija, ob 19: Madame Butterfly. Red Četrtek.

NAROCITE SE
NA ROMANE

DK

DOBRE KNJIGE

dvorazredne trgovske šole v Ljubljani. — **Prijave za I. in II. razred šolskega leta 1943/44** sprejema ravnateljstvo Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani v teku avgusta 1943 med 9. in 11. uro. Natančnejša navodila so objavljena na razglasni deski.

u — **Islandski ribič** je najboljši roman znanega francoskega romanopisca Pierre Loti. Pisatelj slika z živo besedo zanimivosti pomorskega življenja — opisuje peštrosti eksotičnega življenja ter mojstrsko obravnava problem ljubezni in zenske zvestobe. Znameniti roman je prevedel v slo. venščino g. Vladimir Levstik in je delo pravkar izšlo v založbi Knjigarne Fiskovne zadruge v Ljubljani, Seibenburgova ul. 3.

u — **Mesto cvetja** na grob pok. g. Tanje Ehrlich daruje gospa Marjana Lavrenčič Lir 100 za slepe.

u — **Domača vezila** znamke »Naše«, Ančkam, Danicam, Marjetam, Magdalenam, Jakobom, Nacetom ima Klein, Wolfova ulica.

Z Gorenjskega

Življenje in smrt na Jesenicah. V prvem polletju letošnjega leta je bilo zaznamovanih na Jesenicah več rojstev kot smrtnih primerov. Rodilo se je 165 otrok, umrlo pa je 71 ljudi. Porok je bilo v prvih šestih mesecih 57.

Zrtev materinstva. Dne 5. julija je umrla na posledicah poroda Kristina Furedereja, »proga radovljiškega župana. Pokopali so jo na pokopališču v Kranjski gori. Na zadnji poti jo je poleg sorodstva spremljala množica ljudi. Darovanih je bilo mnogo vencev in šopkov cvetlic.

V Črnučah so nedavno počastili zmagovalce v sportnem tekmovalju Hitlerjeve mladine. Vodja Schweihls je mladeničem in mladenkam izročil spominske igle, ki so si jih priborili, krajevni skupinski vodja Seger pa je najboljšemu v vsaki skupini izročil hranično knjižico.

V Kamniku so v prvem polletju letos zabeležili 112 porok. V mestu se je rodilo v tem času 64 otrok, umrlo pa je 35 ljudi.

Službeni razgovor v Kamniku. Službene razgovore prehranjevalnega urada so se med drugimi udeležili deželni kmetijski vodja Huber, štabni vodja dr. Santner in deželni svetnik dr. Doujak. Pod predsedstvom okrožnega kmetijskega vodje Vintlerja so razmotirali vsa stvarna področja, pri čemer so obdelali posebno obsežno težavo. Na apelu uslužbencev, ki je sledil, sta govorila glavni štabni vodja dr. Santner in deželni kmetijski vodja Huber.

Smrt v Vintgarju. Zaradi večkratnih neurij z dežjem je močno narasla Radovna. Pred dnevi je napravila izlet v sotesko tričlanska rodbina z Bleda, ki je vsa našla smrt v deroci vodi. Ženo je voda že naplavila, moža in hčerke pa še niso našli.

Dunajske pevke na Gorenjskem. Pred dnevi je na Gorenjsko prišla pevska skupina dunajskih deklet. Obiskala so Tržič in bohinjsko na Golniku. Z avtom so potem dekleta odpeljali na Ljubelj, zvečer pa je bil prireditev za tržiške meščane. Naslednje dni so dunajska dekleta pela v nekaterih obratih v Tržiču, Kranju in na Jesenicah.

Smrtna nesreča. Na svojem domu se je smrtno ponesrečil posestnik Franc Kosec. Ko je puščal krave iz hleva, da bi jih odgnal na pašo, so ga na dvorišču podirle na tla, poškodile in mu zlomile hrbtenico. Naslednji dan je Kosec za poškodbami umrl. Rajniki je bil vzoren kmet in skrben družinski oče. Zapušta vdovo in 4 otroke.

Spodnje Štajersko

Novi grobovi. V Zagorju je umrl občinski namestnik Jurij Arh. V Celju je preminil dvorni svetnik in predstojnik okrožnega sodišča v pokouju dr. Jože Kotnik. Nadalje je umrl v Celju 4-mobranec Franc Ferme. V Mariboru so umrli višji knjigovodja mariborske mlekarne Rudolf Erhard, star 52 let, naddestnik Jožef Regoršek in 15letni hlapec Rudolf Iskrač iz Poljan. V Spodnji Poljskavi pri Pragerskem je umrla 60letna Ivana Krcova. Nadalje sta preminili 2 meseca stara Zofija Bratuša in 33letna Ana Kraljeva. Na fronti sta padla 22letni grenadir Pepi Heifler iz Maribora in 21letni podčastnik Ferdinand Böhm iz Radde.

Ljudsko gibanje v Mariboru. V prvi polovici julija je bilo v Mariboru zabeleženih 99 rojstev, med njimi 60 fantov in 39 de-

klet. Umrlo je v tem času 45 ljudi, in sicer 25 moških in 20 žensk. Poročilo se je 33 parov.

Solanje mariborskih učitelje. Od 9. do 16. julija je bilo solanje učiteljev za ročna dela iz Maribora. Navodila in smernice za delo v prihodnjem šolskem letu sta dala Ana Lorberjeva in Ivana Katzjägerjeva.

Poročili so se v Mariboru avtomehanič Jože Murko in gospodinja Marija Jaušovec, kleparski pomočnik Leopold Kolar in pošt. na uslužbenka Terezija Golobova, trgovec Pavel Lederer in Angela Marjerčeva, delavec Bernard Knez in vrtnarka Irma Pecoldova, skladiščni delavec Ludvik Krajnc in Jelavka Elizabeta Krambergerjeva, krojač Rajmund Maher in krojaška pomočnica Jožefina Pivčeva, zbiravnik Boris Vrečko in namestnica Inge Rungoldier, krojač Ivan Friedrich in krojačica Ottilija Kosjseva, upokojenec državnih železnic Stefan Lah in postrežnica Katarina Čehova, pošt. uslužbenec Avguštin Budler in poljeka delavka Marija Palucova, poir Janez Vogrin in tovarniška delavka Pavla Marondini, pomožni delavec Jožef Jauh in Ljudmila Gundlova, poročnik Jožef Glasbrenner in namestnica Herta Bartova.

Prva sauna na Štajerskem. V Trbovljah je tamošnje športno društvo zgradilo prvo sauno na Spodnjem Štajerskem. Kopalnice je urejeno po finskiem vzorcu.

Udeleženci nemškega tečaja iz Ptuja v Gradcu. Te dni so se mudili v Gradcu udeleženci nemškega jezikovnega tečaja, 33 po številu. Gostje so si ogledali znamenitosti mesta, napravili so nekaj izletov v okolico in bili tudi pri predstavi v opernem gledališču.

Otroško slanje v Rogški Slatini. Preteklo nedeljo je bilo na športnem prostoru v Rogški Slatini otroško slanje. Igrala je godba, mladina pa je nagovorila ženska voditeljica M. Klačova.

Nesreče. 71letno kočarico Marijo Mahanjevo iz Spodnjega Radvanja je podrla krava, pri čemer si je žena zlomila nogo. Pri delu si je poškodovala nogo 54letna Jožefina Gabrčva. S koso se je hudo ranila na roki 22letna Marija Peruševa iz Vrsnice. S koleca sta padla in se hudo potukla 11letni Mirko Ambroz iz Sv. Jurja in 33letni Mirko Klauzner, ko sta se hotela izogniti z mruvo naloženemu vozu. Ponesrečenice so pripeljali v mariborsko bolnišnico.

Smrtna nesreča. 30letni železniški namestnik Fr. Karo se je v četrtki zvečer s poljo vračal domov. Na hrbtu je nosil koso. Na strmim pobočju mu je spodrsnilo, da je padel. Nesreča je hotela, da je priletel naravnost na koso. Rana je bil tako huda, da je ponesrečenec na mestu izkerval. Njegovo truplo so našli šele naslednji dan.

Iz Hrvatske

Promocija na zagrebškem vseučilišču. Za doktorja filozofije so bili promovirani v Zagrebu med drugimi Slavko Šarić, željko Jirovšek in Ivan Soklič. Za doktorje prava so bili promovirani Mirko Mesarić, Stanko Tkalić in Vladimir Fišer, za doktorje medicine pa so bili promovirani Marjan Abramović, Boleslav Slapar in Milan Ramšak.

Žetva v požeški okolici. Iz Požege poročajo, da je v tamošnjem okolišu žetev v polnem razmahu. Klasje je polno in zrna jedra. Kmetje imajo povsod že pripravljene mlatnice.

Javna dela na Hrvatskem. Nemški listi poročajo, da so javna dela na Hrvatskem v polnem razmahu. Prve dve leti je bilo v ta namen izdanih 900 milijonov kun.

Novo vodstvo hrvatskega novinarskega društva. Za predsednika hrvatskega novinarskega društva je bil imenovan ravnatelj in glavni urednik »Hrvatskega Narod« Ivo Bogdan, za podpredsednika Ivo Mrakovčić, za tajnika Božo Šarkan, za blagajnika Anton Šenda.

Ribarska zadruga v Dubrovniku. Pred dnevi je bila v Dubrovniku ustanovljena ribarska zadruga. Njeni člani so izkušeni ribiči, ki hočejo organizirati zinski ribolov, tako da bo Dubrovnik tudi v teh mesecih preskrbljen z ribami.

Dunajska Opera vabi zagrebško Opero na gostovanje. Uprava Državnega gledališča v Zagrebu je prejela pismo od uprave dunajske Državne opere, v katerem vabi hrvatsko Opero na ponovno gostovanje. Hrvatski listi poročajo, da bo odločitev o gostovanju padla v najkrajšem času.

Sodelovanje hrvatskih in slovaških vseučilišnikov. Najvažnejše dejanje za časa bivanja slovaških vseučilišnikov v Zagrebu je bil podpis pogodbe o sodelovanju med hrvatskimi in slovaškimi vseučilišniki. Svečan podpis je bil izvršen pretekli petek in so mu razen predstavnikov obeh dijaških organizacij prisostvovali tudi drugi odličniki s slovaškim konzulom dr. Čiekerjem na čelu.

Natečaj za ljudske igre. Glavno ravnateljstvo za narodno prosveto je razpisalo drugi natečaj za ljudske igre. Prva nagrada znaša 20.000 kun, druga 15.000, tretja nagrada pa 5000 kun. Rokopise je treba poslati do 31. avgusta.

Zbiranje knjig za borbe in ranjence. Vzgojni oddelek ministrstva Oboroženih sil bo priredil v dneh od 26. do 31. t. m. zbiranje knjig za hrvatske borbe in ranjence. Podrobna navodila za zbiranje bodo listi še objavili.

Bolgarski gledališki strokovnjak v Zagrebu. Pred dnevi je prisel v hrvatsko prestolnico načelnik oddelka za gledališča v prosvetnem ministrstvu Jordan Cerkezov. Njegov prihod je v zvezi s premiero drame bolgarskega književnika Stojanova »Mojsiri«, ki je bila preteklo nedeljo v režiji dr. Branka Gavella.

Dražba najdenih predmetov. Na zagrebški policiji bodo 22. t. m. prodajali najdene predmete, katerih lastniki se niso javili. Listi pišejo, da je zlasti mnogo dežnikov, rokavic, denarnic, moških in ženskih aktov, kovčgov, posebnost pa bo cela vrsta koles. Samo okvirov za kolesa je 70.

210.343 zavarovanih delavcev in namestencev. Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je bilo v aprilu letos na Hrvatskem zavarovanih 210.343 delavcev in namestencev, izmed katerih je 67.13 odstotkov moških. Največja zavarovana skupina so hišne pomočnice, ki jih je 16 tisoč. Povprečna zavarovana mezda je znašala 83,90 kune in je zrasla v primeri z istim mesecem preteklega leta za 30 kun.

dobje; za njim je nastopila doba opere z nesmrtnimi imeni Rossinija, Verdija in Puccinija, nakar se srečujemo s tretjo generacijo, ki se začneja z dvema mojstrima — z Martuccijem in Sgambattijem. Začetki te nove generacije nam niso posebno oddaljeni. Nje prve korenine so poglnele nekaj let pred svetovno vojno. Omenjena dva mojstra sta se predvsem trudila za vrnitev italijanske muzike na področje instrumentalne glasbe.

V ostalem svetu so nastale medtem v glasbi nekatere spremembe. V Nemčiji je prehajala germansko-wagnerijanska smer v strausovski simfonio pesnitev, na drugi strani pa je Debussyjev impresionizem dajal nove stvarjalne izpodbude. V takem položaju je bilo italijanskim skladateljem težje najti svoje pravo mesto. In prvi, ki so imeli uspeh zato, ker so pokazali pogum iti samosvojno pot, so bili Malipiero, Casella in Pizzetti. Posebnost teh treh mojstrov je v tem, da jim je uspelo dati glasbi lasten izraz, ki se je razločeval od barvite harmonije, tako značilne za francoski impresionizem. Ti trije skladatelji so določili italijanski glasbi novo smer, ki se je navdihovala ob najtipičnejših primerih italijanske instrumentalne glasbe 16., 17. in 18. stoletja. Italijanstvo te glasbe se kaže v jasnosti melodijske zgradbe, podprte s harmoničnim bogastvom. To pa je samo ena karakteristična glasbene tvorbe teh skladateljev: prinesli so predvsem ritmično živahnost, ki je bila važna prvina italijanske glasbe 18. stoletja. Vzlic temu je delo teh mojstrov predstavljalo nekako reakcijo na glasbeno tvorbo prejšnjega stoletja. Če so romantični skladatelji vneli glasbo v sfero ostalih duhovnih umetnosti, so jo ti italijanski skladatelji zopet privedli na pravi tir, ko so jo sprostili nevarnim prvin in vplivov. Vse, kar je bilo opisovanje ali definicija duševnih pojavov, ni več dobilo izraza v stvaritvah mlade italijanske šole, ki je hotela imeti muziko in samo muziko.

Ti skladatelji, h katerim lahko pridružimo še druge, kakor Respighija in Alfana, so bili izhodišče najrazličnejšim smerem. Dances nudi italijanska glasba bogato podobo stvarjalne jejalnosti.

Najmlajšo generacijo glasbenih stvarjalcev označuje značilna pestrost, in sicer v načinu izražanja prav kakor v formi. Gotovo bi zanimalo, v čem se razločuje tvorba mlade italijanske skladateljske generacije od sodobne glasbene tvorbnosti v drugih deželah Tu e treba opozoriti na tipčen pojav našega časa, da se namreč vsa umetnost prilagajajo svojim duhovnim začetkom. Pri vseh narodih so najizrazitejša tista dela, ki segajo k tradiciji lastne domovine.

Mladi skladatelj Goffredo Petrassi, Luigi Dallapiccola in Margola so odlični dokazi zato, kako umejo močne umetniške osebnosti ustvarjati v duhu, ki se razločuje od mednarodnih struj in od vplivov, s katerimi učinkujejo veliki mojstri. Navedeni trije mladi skladatelji so lahko ponosni da so prinesli v italijansko glasbo pozitiven donesek v obliki izrazitih in samostojnih del.

Ko si nekoliko natančneje ogledamo skladbe nekaterih značilnih skladateljev zadnje generacije, na primer Petrassija in Dallapiccola, opazimo na prvi pogled, da se v obeh postavah pretaka skupna kri tradicije italijanske glasbenega duha. Najprej je treba poudariti pri obeh skladateljih to, kar je bilo vseskar značilno za italijansko umetnost: bistvenost glasbenega izraza. Pri obeh umetnikih govorimo o bistvenosti, ker poteka njuna umetnost iz potrebe izraza: je bolj manifestacija čustva kakor volje. Ta izraz pa ima obilne dinamične in plastične prvine; hrbtenice vsega dela je ritmični dinamizem. Dela, kakor so Petrassijeva »Concerto«, »Salmo«, »Magnificata« in »Coro dei Morti«, nam nudijo krasen dokaz, kako ume umetnik združiti znake svoje jasne in izrazite osebnosti z najbolj zdravimi tradicijami. Luigijska Dallapiccola skladbe, ka-

kor »Cori di Michelangelo«. Koncert za klavir in orkester in »Volo di Notte«, pričajo, da so umetniki zmogli razvoja, četudi jim je zloščice tipična in tradicionalna duhovna zakladnica naroda.

(Po Lid. Novmah.)

ZAPISKI

Novo izvirne slovenske knjige. V Slo. venčevni knjižnici sta izšli v zadnjem času dve izvirni slovenski novosti: Drugi del trilogije Janeza Jalna »Borbi« (iz življenja ljubljanskih mostiščarjev) in Radisava Rudana zgodovinski roman iz starogrškega življenja »Argonavti«. V samozaložbi je izšla Zojka Tomazčeva, mladini namenjena legenda »Drvarska Marja« z ilustracijami Jože Beránka. O teh knjigah nameravamo še pisati.

Cerkveni Glasbenik je objavil v nedavni izšli številki za junij, julij in avgust v zvezi s štiridesetletnico Pijevega Motupropia članek »Cerkvenoglasbeni določbe«; v njem razpravlja o navodilih in odlokih, ki jih je iz

Furunkuloza

Pri vseh kožnih boleznih, ki se pogosto pojavljajo, se zdravnik isto tako kakor laik vedno znova vrača, ali prihaja takšna bolezen od znotraj ali od zunaj. To velja v posebnosti za furunkulozo, za katero je opaziti enako kakor v prvi svetovni vojni, da se pojavlja mnogo čedje kakor v normalnih časih. Posebno važne je pri tem, da so nekateri konstitucijski tipi nagnjeni k temu obolenju, in sicer so to ljudje, ki jim koža že na zunaj kaže, da je manj odporne vrste. Na primer proti sončnemu paležu. Saj koža ni samo organ, ki odveča telo in ga brani zunanjih škodljivih vplivov, temveč je organ zase, s svojim lastnim življenjem, ki je pa kakor vsak drug organ, odvisen od stanja celotnega organizma. Te lastnosti se očitujejo v vsakem obolenju tega organa.

Če si hočemo vplive konstitucije pravilno predložiti, si moramo biti na jasem, da se morajo razen zunanjih vplivov na kožo kot mejne površine med »zunanjim« in »notranjim« javljati tudi vplivi, ki učinkujejo od znotraj. Ljudstvo govori o marsikaterem človeku, da mu koža »svetee«, in sicer o človeku, ki mu je koža posebno aromatična, ki v posebni meri privlači komarje in podobne mrčes in ki tudi posebno močno reagira na pike žuželk. Drugi ljudje se nagibajo h kožnim obolenjem, ki jih povzroča preobčutljivost za določene snovi. Saj vemo, da niti občutljivost za kopri-ve ni pri vseh ljudeh enaka. Nedvomno je, da ima neka takšna alergija, kakor imenuje medicinska veda to preobčutljivost, svojo vlogo tudi pri furunkulozi. Ta bolezen je posebno pogosta tudi v pubertetni dobi, ker je fizična aktivnost v organizmu tedaj zelo povečana.

Zdi se, da se nagibljejo k furunkulozi zlasti tisti ljudje, ki jim koža posebno rada reagira na notranje in zunanje vplive. Furunkuloza sicer ni alergična bolezen v pravem pomenu besede, vendar pa je zelo verjetno, da imajo pri njej alergični procesi odločilno vlogo. To spoznanje utegne imeti še velik pomen.

Kolikor pa je mogla medicina stvarno ugotoviti, gre pri furunkulozi predvsem za okužbo žlez lasnih mešičkov, in sicer po povročiteljih navadnih okužitev ran; gre torej za bolezen, pri kateri imajo vplivi od zunaj odločilno besedo. Kakšen pomen ima to okuženje, je najbolje razvidno iz dejstva, da nastanejo v bližini prvega tvora pogosto novi tvorci, zato je pri zdravljenju furunkuloze zelo važno razkuževati tudi okolico. Posamezne tvore obravnavajo čisto s kirurškimi poseki, manjše tvore poskušajo odpraviti z mazili ali tudi obsevanjem z Röntgenovimi žarki. Važno je vedeti, da utegne vsako pritisikanje na tvor iztisniti povzročitelje v krvni ali mezovalni obtok, s čimer nastaja velika nevarnost za notranje organe.

Obravnava posameznih tvorov pa je samo ena stran zdravljenja. Druga skuša nastanek furunkuloze preprečiti že v naprej. Tu je važna predvsem terapija s cepivom, pri čemer se vcepijo telesu oslabljeni povzročitelji, da ga izpodbudijo k tvorbi zaščitnih snovi. V mnogih primerih je pokazala ta metoda po vsem videzu precejšnjo učinkovitost. Porast furunkuloze v vojnem času bi govorila za to, da je v zvezi z oteženo telesno nego. Vendar pa vodi nesnažnost, kakor vse kaže, le pri posebnem sprejemljivosti ljudi do furunkuloze in ti obolijo za njo tudi tedaj, če skrbijo po vseh pravilih za snago svoje kože. Mnogi strokovnjaki menijo, da je furunkuloza v zvezi s pomanjkanjem vitaminov, kajti v marsikaterem primeru vpliva nanjo zelo ugodno uživanje pivskega ali pa tudi manj učinkovitega pekarskega kvasa. Raziskave v to smer pa doslej še niso razčistile vprašanja. Kratke, enostranske dietne kure, ki stremijo za »odvajanjem« v črevesje, so v posebnih primerih lahko koristne, vendar pa neizpolnive. Prav tako je težko presoditi že v naprej učinke terapije z vročico, ki ji v zadnjem času uporabljajo mnogi zdravniki. Zanimivo pa je, da vplivajo pogosto zelo koristno »klimatske kure«. Ker imajo pri marsikaterih ljudeh duševni vplivi neko vlogo pri nastajanju in ozdravljenju, bi si lahko mislili, da odloča tudi pri terapiji s spreminjanjem podnebja predvsem duševni preobrat, ki je končno potreben za vsako zdravljenje.

18-letni požigalec

»Požigalec iz Malmö« je bil aretiran. Več kakor poltisoč leto ga je policija zastopala iskala. V tem času je povzročil 83 požarov, in sicer večinoma v Malmö. V zadnjih tednih je bilo kar po 5 požarov na dan. Aretirani mladenič je 18 let star in se zdi, da je duševno bolan.

Ant. Adamič:

Šola v predmestju

Drsaljšči sta bili v mestu dve. Pod Ti-vojem na bazarju in »Kern« v Trnovem. Na bazarju se je sukala ljubljana gospoda, na Kernu pa navadni meščani, Slovenci. Gledalec je bilo Pod Tiivoljem mnogo, na Kernu nobenega. Kadar sem šel gledat, nisem nikdar zdržal dlje ko pol ure. Pona-vadi sem jo zaradi mraza že prej popihal domov. Tudi tja daleč, v Trnovo na Kern, sem šel gledat. Da nisem nekoč kar pri-tekla domov, bi mi bilo odmrle noge, v roke in prav do komolcev me je pa tako hudo zeblo, da so mi morali prste tretji, potem pa odvajati v mlačni vodi, sicer ne vem, kaj bi bilo. Kadar nas je tako zeblo, smo si drgnili roke tudi s krtačo. Ah, najbolj prijetno je vendar le za pečo! To-da tudi za pečo sem vedno sanjal samo o čudežnih drsaljkah, ki te napravijo lah-kega ko ptica, da drevisi v skokih in lo-kih sem in tja, zdaj po eni nogi in spet po dveh, tudi zadenski, ko pšica; da si neslišen ko veter in lahek kakor na peru-tih. Brez trpljenja, brez napora, kar tako z voljo, da napneš in zastaviš noge, pa že gre ko misel. Ah, to mora biti nebesko! Zavidal sem srečneže ter se prvič zavedel globokega prepada, ki me je ločil od tistih, ki imajo drsalke. Potemtakem sta dve vr-sti ljudi na zemlji: eni imajo vsega dosti, kar koli jim poželje srce, tudi drsalke, in ki seveda niso nikoli lačni, drugi pa ni-mamo ničesar in sleherni skrajni pogoltno-mo z vsedkar neutešnim gladom. Mi tudi nimamo nobenega veselja na svetu, saj ne bomo imeli nikoli toliko denarja, da bi si kupili drsalke ter se hodili dršat po ledu. Toda — kar Bog naredi, vse prav naredi. Ali je res? Mora že tako biti, si- cer nas ne bi tako udeležil. Še najbolj me je potolažila in utešila misel, da imam vse-poved prav mnogo sovrstnikov, ki vsi

MODA IN DOM

Iz progastega tvoriva

Proge vsepoved — na poletnih oblekah, na bluzicah in v kopalnih oblekah, proge na širokih pasovih, romantično zavijanih slannikih, proge na sandalah in na torbi- cah, bodisi ozke bodisi široke — to je ge- slo letošnje poletne mode! Čemu pa so proge tako mikavne, da nam pri prici oca- rajo pogled? Morda zato, ker so tako ena- komerne in klasične, tako izredno čiste in

lepe v svoji preprostosti, da se jih nikoli ne naveličamo. K sleherni poletni obleki lahko nosimo majhen bolero, ki je rafini- rano sestavljen iz posevno ukrojenega pro- gastega tvoriva. Proge na bolero so dokaj široke in zelo pestro pobarvane, zraven pa nosimo širok pas iz enakega tvoriva. Sploh pa tiči v očarljivem in elegantnem učinku progastega pasu neka modna skrivnost, ki je ni moči odgonetiti. Na naši drugi skici najdete progast pas — to pot so proge ozke in nežne —, ki ga v sredi podpremo s tremi pallčicami iz ribje kosti in ki daje postavi videz izredne vit- kosti.

S kosom vzorčastega blaga prenovljene stare obleke

Pogosteje kakor prejšnje čase se mo- rano zdaj potruditi, da že obrabljeno ob- leko ohranimo, popravimo in prenovimo.

Pri tem nam pomaga moda, ki si izmišlja neštete sestave gladkega tvoriva z vzor- častim. Z novimi vstavljenimi deli iz dru- gačnega blaga lahko staro obleko docela prenovimo, ne da bi si s tem nakopale k- do ve kakšnih stroškov. Glejte, pri prvi obleki, ki jo vidite na naši skici, vstavimo bluzast život in širok nabran pas iz ka- kršnega koli ostanka imprimeja (0,45 cm zadostuje). Iz nemoderne obleke brez ro- kavov, ki ima dolg život, pa napravimo

tole čedno poklicno obleko z vštiti dol- gim kazakom, ki ga prišijemo na krilo s širokim gladkim volanom (2. skica).

Sodobna kuhinja

Za kosilo: zelenjavna enolončnica (za 4 ose- be). Nekaj korenja, 2 čebuli, 2 luka, nekaj glavne solate, nekaj stročjega fižola, pesnega listja in 8 krompirjev narežemo v tanke rezan- ce in prepražimo na 2 žlicah kakršne koli maščobe, nato pa zalijemo z zelenjavno ali kostno juho. Enolončnico začnimo s soljo, mu- skatom in poprom in kuhamo tako dolgo, da je krompir mehak. Medtem premešamo v skode- lici 2 žlici moke z enim jajcem ter žličko mle- ka, nalijemo v to mešanico nekaj juhe, pri tem pa neprestano mešamo, da se nam jajce ne zgrabi, in nato vse skupaj zalijemo nazaj v po- sodo z juho. Sedaj vso juho počeno razpeta- vamo in pustimo, da tako nekaj minut vre, nato pa jo serviramo.

Za večerjo: omeleta iz makaronov (za štiri osebe). 20 dkg kuhanih makaronov drobno na- sekajmo, temu pa dodamo nekaj kuhanega na- sekianega stročjega fižola ali kake druge zele- njave. Oboje pomešamo s 3 žlicami paradiž- nikove meze, enim jajcem in primerno koli- čino moke ter začnimo s soljo in papriko. Dobro premešamo zmes pečemo na nizki po- vi, v kateri smo razbelili nekaj olja. Omeleto zapečemo na obeh straneh in serviramo s so- lato.

Spinačni cmoki. Skuhajte malo špinače ali blitve (mangolda) ter jo drobno nasek- ljajte z zelenim peteršiljem in zeleno. Na- sekijani zelenjavi dodajte eno jajce, malo soli, popra in enotne moke. Iz te zmesi napravite drobne cmoke, ki jih zaukažite v juho.

Raznobarvna krompirjeva kaša. Krom- pir operite in skuhaite z olupki. Ko se skuha do mehkega, ga olupite še vročega, stlačite ga in razdelite na tri enake dele. Prvi del premešajte s sokom iz paradižni- kov, drugi s pretlačenim kuhanim kore- njem, tretji pa z mleto ali drobno nasek- ljano špinačo ali kako drugo izrazito ze- leno zelenjavo. Vsak del posebej posolite in premešajte, nato pa nadevajte drugega poleg drugega v namazan kalup, poljite z razbeljenim maslom in praženimi drobtin- ami ter dajte še za nekaj časa v pečico. Servirajte kot glavno jed s solato.

Kaj vem, kaj znam!

329. Kaj pomeni »ortodoks«?
330. Zakaj se morejo žabe držati tudi na navpičnih steklenih ploščah?
331. Kdaj se začne židovski dan?

332. Za računarje:
S številci 1 do 9 sestavite tri mešana šte- vila (cela števila in ulomki), ki dajo vsote 36, 69 in 94!

REŠITEV NALOG 17. t. m.

325. Bolgari so bili prvotno mongolsko plemo, ki se je poslovanilo.
326. Insekcije je izumil francoski zdrav- nik Pravaz (1791—1853).
327. Homunkulus pomeni umetno izdel- nega človečka.
328. Križanec:
Vodoravno: 1. pisar, 5. progja, 9. krpati, 14. oves, 16. ave, 18. Natal, 19. dan, 20. kis, 22. pok.24 pero, 25. on, 26. Argon, 27. Lenka, 28. Erik, 30. krotka, 32. Sibir, 35. narava, 37. lan, 39. res, 40. Iva, 41. iti, 46. pavijan, 47. Atila.
Navpično: 1. podočnik, 2. Ivan, 3. sen, 4. As (arzen), 6. Ra(dij), 7. ovenčati, 8. Germanij, 10. papir, 11. atek, 12. t, a, r, 13. ilovnata, 15. vi, 17. ko, 20. krovci, 21. sla, 22. pas, 23. keber, 26. ara, 29. ris, 30. krič, 31. ta, 33. ir, 34. zvil, 36. ata, 37. lov, 38. naj, 40. ili, 42. ka (ka-ili), 43. Ra(dij).

Film o Monte Miracolu

Znani nemški režiser planinskih filmov Luis Trenker je v Cormajoru v dolini Aosta pravkar dovršil snemanje za film »Monte Miracolo«. Tako se namreč imenuje gorski vršac, o katerem si pripovedujejo prebivalci grozljive legende o ljubezni in smrti. Glavno moško vlogo ima Trenker sam, poleg njega pa sodeluje v filmu še cela vrsta italijanskih umetnikov.

lase ali pa v mrzlo vodo. Kdor se je za- tekkel k peči, je dobil hudo vnetje in žgoče ozeblino, ki se jih dolgo ni mogel znebiti.

Drsalke smo si med seboj izposojevali. Mojih iz lesa in brez krivine ni maral nih- če; pač pa sem dobil jaz tu in tam boljše robo na nogo, da sem bil za mal časek kakor na konju. Skoraj bliskovito, četudi samo po eni nogi, je šlo po drsanicah, ki jih je bilo ob vseh potih več kot preveč. Bilo je nekaj celo po deset in več sežnjev dolgih. Pa tudi brez drsalke je šlo, po pod- platih. Drščali smo tesno drug za drugim, loveč ravnotežje z obema rokama. Kadar pa je kdo zdrknil ter padel po tleh — to ti je bilo vrišča, vpitja in prekopicenja! Nerodnož, smoleč je pod živo kopico pre- množkrat zavekal. Če je bil pravi fant, si je, četudi obranc, povajal in posvajal- kan, hitro stregel z obleke sneg, si porav- nal kučmo ter se znova korajžno pognal za drugim. Cmiržu se je vse smejalo in rogalo. Na vasi je še dandanes tako.

Na Ambroževem trgu se takrat še ni šopiril park. Za spomenikom (kot spomin na reformacijo) je stala ne kajsi čedna Selanova hiša, ki je imela na poljansko stran štacuno za moko, sol in drožje. Za hišo je stal skedenj in hlev, kamor si pri- šel z leve preko dvorišča. Po levi in desni mimo je vkreber držala pot do židanove hiše, ki je zdaj last mesta. Tam so se pričele tudi Gornje Poljane. Marijanišče so sezidali pozneje, ko so podrli med dru- gim Karunovo hišo, kjer je prebival rajni pisatelj Milan Pugač. Ondi v drugi hiši je pisal našo zgodovino profesor Verhovc. Tam neke nasproti Marijanišču se je v mali hišici z vrhom rodil leta 1834 naš danes še ne prekošeni prirodopisec Fran Erjavc. V židanovi, pozneje Predo- vičevi hiši, na koncu, je stanoval in nabi- jal kopita tudi eden najstarejših, še žive- čih gasilcev: Medic s svojimi prezalnimi hčerkami, katerih ena je življenjska dru- žica slikarja umetnika Tratinika Frana. Tudi znani veleindustrialec z laki je doma iz te klene družine. Še tam gori više, v

Ferenc Kormendi:

ZMOTA

Roman

Šest, šest in trideset minut, je ugo- tovil gospod prokurist, ko je Irma Bor- belyjeva preplešena obraza obstala na pragu njegove pisarne. Pokimal je de- kletu, naj stopi bliže, s strogim glasom jo je vprašal, zakaj niso odgovorili na dopis, v katerem je prosil za svojo li- stino. Nato jo je že prijazneje prosil, naj prinese evidenčni list naslednjic, ako ne more ob kakem drugem dnevu od svojega dela. Potem je dodal z glasom, ki je bil že naravnost laskav, no, no, kajek je tako prestrašena, da je ne bo pojedel zaradi tiste stvari z njenim oče- tom, njega da se ji sploh ni treba bati.

In ta čas, ko je govoril, je v mislih urejal dejstva: Osem in dvajset minut, bila je torej pri njem v sobi najmanj osem in dvajset minut. To je prvo. Lepa žaba, brez dvoma lepa žaba, to je dru- go. Majhno, črno čepico ima potisnjeno na čelo, da ji ni videti las, to je tretje. In v zadregi je... in v kakšni zadregi! To je četrto, vse to popolnoma zado- stuje!

Odslovil je dekle. Človek ima moralne dolžnosti, je razmišljal ne docela logično, bodimo na straži! In dolgo, zamišljeno je opazoval svojo roko, položeno na pi- salno mizo, in trdno stisnjeno pest.

6

Med Waltrovimi je vladalo spočetka različno mnenje o Aninem zakonskem življenju. Zakaj si jemlje Ana ravno tega mladega doktorja Fülöpa? so vpraševali v duhu sami sebe in druge, ki jih je to vprašanje zanimalo ali se jih je kakor- koli tikalo. Ta Fülöp je res vrl in sim- patičen fant, vendar ne njegov družabni položaj ne premoženje nikakor ne pri- poročata tega zakona. Sin skromnega gimnazijskega profesorja, naj bo, to je v redu, zlasti dandanes ne more biti pri- govora proti temu. Advokat. Prav. Go- tovo dober advokat, a nihče ni doslej ničesar slišal o kakih njegovih važnih procesih, nihče ne ve ničesar o njegovi advokatski praksi. Politična vloga? Da, spominjamo se še, da se je svoj čas ude- ležil študentskih nemirov, ampak takrat je bil skoraj že vsak študent politik. A njegovo premoženje? Ničesar. Siromak.

Da, Ana je očitno zaljubljena v tega Fülöpa. Čeprav je revica grda spričo tako milega in krasnega značaja, tako odlične vzgoje, izobrazbe in takega bo- gastva je zunanost zares postranska stvar? Zaradi nje bi se bila lahko že zdavnaj poročila s katerim koli mladim moškim iz bogatih slojev. Toda Ana si je izbrala ravno tega Fülöpa. Želimoj si srečo! Kolikor bosta sploh lahko srečna, kajti... ne, o tem ni najmanj- šega dvoma: tudi če bi bila Ana stokrat zaljubljena v Janka Fülöpa in če bi jo ljubezen še tako zaslepljevala, ne sme pozabljati, da si ga je kupila. Menda ne misli, da jo ta moč ljubi? Kakopak! Ljubi v njej imetje, udobnost, visoki položaj, nezasišeno kariero — toda njo, ženo, Ano? Ako bosta dovolj pametna, bosta lahko prav lepo živela.

Že leta in leta, to je splošno znano, je Janko obiskoval Waltrovo družino kot Andrejev sošolec. Vedel je torej, kaj hoče in se vsa ta dolga leta pripravljal na svojo stvar, a kdor hoče napraviti kariero, običajno ne izbira sredstev. Stara ljubezen? Da je Ani osem in dvaj- set let? Čakala sta toliko časa, da so stvari dozorele. Vemo, da je Antal Wal- ter trd mož, vendar ni tako trdoglavega sklepa, ki ga gotove okoliščine ni bi mo- gela omajati, Nemara je kaj takega pri- pomoglo k temu zakonu. A četudi ne, kaj za to! Srečan fant, tale Fülöp!

Tudi zdaj ni čudež trajal več kakor tri dni: Janka je družba sprejela nena-

vadno prirčno. Nekaj vzemirlijevega je bilo v tem, da se je dvignil iz blata, dasi ni bil ravno pri dnu, recimo sin kake služkinje ali hlapca, da bi lahko na njem dokazovali, kako čudno se izpreminja duh časa, — pa tudi tako ni bila nje- gova vloga brez vsakršne simbolike.

Janko se je na skrivaj bal, da ne bo šlo tako gladko. Vedel je, da se bodo našli ljudje, ki bodo z nezaupljivostjo in zlovolljo obsodili njegov zakon. Bili so trenutki, ko je mračno razmišljal o svoji revščini in o Aninem bogastvu. Zgodilo se je še v času njune zaroke, da se je nekega popoldneva, ki ga je prebil v samotni, zamislil nad tem, kaj se bo zgodilo: kaj poretke k njegovi poroki njegovi prijatelji, kaj poretke tisti, ki so okoli Ane, kaj nasprotniki? Skušal si je izprašati vest. Ali ljubim Ano? Da, ljubim jo. Ve, da ni lepa, prav za prav to niti res ni, kajti njen obraz ima mno- go ljubkih potez, vendar tu ne gre za čutno naklonjenost. In kaj pomeni le- pota ali grdota obraza v primeri s pravo notranjo privlačnostjo? Ali si je ne jemlje zaradi tega, ker je bogata? Ali ne igra vloge lovca na doto? Ne! Zeni se z njo zato, ker jo ljubi. Ali le iz usmiljenja? Je mar tak strahopetec in slabotnež, da se ne upa pregnati tako usodne ljubezni? Ali se mar boji posled- dic razočaranja?

Ne, to ni res! Ljubim Ano. Ni to tista ljubezen, ki bi v človeku vzbujala strah za življenje, vendar še ni preživljal tak- kih čustev, kakršna zdaj viharijo v njem. Morda takih čustev sploh ni zmo- žen. Star je tri in trideset let, mnogo- krat se mu je zdelo, da bi mogel s to ali ono žensko dobro živeti, vendar se doslej ni pojavila nobena ženska, spričo katere bi vedel: s tole moram živeti, ker to je tovarišica, kakršno srečaš le enkrat v življenju. Ana? Morda je to ona. Najbrže. Ali pa le ona lahko nado- mesti tisto neobstoječo žensko, tisti ideal njegovega življenja. Janko je bil pošteno in iskreno prepričan, da bo spre- jel Ano pošteno in iskreno in ji bo ves vdan. To ga je pomirjalo.

Začenši z dnem poroke je torej Janko postal enakopraven in enakovreden član družbe. On sam pa se je izvrstno pril- godil »novemu položaju«. Ni mu treba tajiti, da je bil reven in da je obogatel, sprejel je nase vse posledice te okolišči- ne. V svojem čustvovanju in mišljenju se je poistovetil z bogastvom in navada- mi, predsodki in sploh z vso usodo nove družbe, trudeč se vendar, da tega ni delal glasneje, kakor je bilo potrebno, da ne bi vzbujal nepotrebne pozornosti. Jel je razumeti razliko obtoke »velike- ga denarja« in »majhnega denarja«; kmalu se je naučil misliti v velikih šte- vilkah, v velikih zadevah in velikih inte- resih. Obstal je na mestu, kamor ga je bil postavil njegov zakon, in spoznal je, da je sposoben za svoje mesto.

Ana je bila ponosna na svojega moža in mu verjela. Gost je postal gospodar, tujec domačin. Ana je včasih mislila, da tako zelo ljubi Janka, da bi lahko srečno živila z njim tudi na kakem zapuščenem otoku, daleč od vseh ljudi: a tisočkrat raje je živila z njim tu, kjer ga imajo vsi radi in kjer je ona sama lahko po- nosna na to, da ga ljubi.

Gospa Waltrova je pogovorila Ano, da bi v začetku januarja priredila ve- čerjo za najširši krog prijateljev. Ve- čina prijateljev in dobrih znancev ju je sicer že obiskala, vendar, je dejala ne- kega dne gospa Waltrova Ani, »dekle, čas je že, da prirediš velik represen- tativen večer in povabiš nanj čim več ljudi.«

sta prišla dva z nosilnico, da sta odnesla v raki drugega. »Dva so zaklali!« so se menili ljudje. Mi pa smo z očmi, polnimi temboe in pričakovanja, gledali v moke in policaje, ki so lovili toloveja, a niso nobe- nega ujeli. — Zakaj se ljudje sovražio ter koljejo med seboj? Zakaj ubija brat brata, Kajn Abela? Na to vprašanje si takrat v svojem nedolžnem srcu še nismo znali odgovoriti. Pa če bi nam tudi nagibe za tako dejanje poskusil raztolmačiti, bi te ne razumeli. In tako je prav, kajti zapi- sano je, da je podvedani greh osat, ki prav zgodaj in kar sam poganja na njivi življenja, ne da bi se zavedali, kdaj, kako in zakaj.

Je pač tako dano, da se že od pamti- veka bunimo proti prisiljenemu redu; ne črtimo pa postav, temveč tiste, ki jih iz- vršujejo. Služba takratnih stražnikov je bila več ko težka. Zaničevanje in sovra- štvo so seveda vračali z dvojno mero, da se jim je le ponudila prilika.

Stražniki so nekaj časa stikali po hišah, zapisovali ljudi kot priče, potem pa so se morali zadovoljiti, da so vsaj dognali, koga so odnesli v bolnišnico. Kmalu potem so se jeli gledalci razhajati; tudi trije od štirih »polipov«, kakor smo jim rekli, so odšli v mesto. Na straži je ostal samo dolg, suh mož, čigar obraz nad »mesecem« je kazal prezir in mržnjo do vsega, kar se mu ni takoj pokorilo ter popadalo pred njim na kolena. Vsi smo ga poznali, vsi smo se ga bali; mi pokovci najbolj zaradi cigaret, ki smo jih tu in tam vtikali v usta. Če so nas zalotili, so jih nam izbili iz ust.

Ko je ta hudi policaj pri patroliranju zavil za vogal židanove hiše, je skočil iz te hiše vitek, gologlav človek, ki se je za- gнал po klancu nizdol. Toda že se je spet prikazal policaj ter ga opazil. Takoj se je pognal za beguncem. »Držite ga!« je vpil. Beguncem je planil pred preganjalcem na dvorišče Selanove hiše za znamenjem, kjer je izginil v skednju. Ko je prišel za njim stražnik, se je zadržal nad nami: »Kam je ušel?« (Nadaljevanje)

Pol sporeda — in samo razočaranje

Včerajšnji nogometni spored je bil zaradi odsotnosti Ljubljane močno okrnjen — Edina tekma dneva ni nudila mnogo

Ljubljana, 19. julija.

Za slovo in odhodnico od pravkar zaključenega domačega prvenstvenega tekmovanja v nogometu je nameravala nogometna zveza to nedeljo pripraviti prijateljem te igre še eno prireditev s prav posebnimi kombinacijami moštvev, ki naj bi bila začasno zaključila n'z nogometnih tekem v dolgi vrsti nogometnih srečanj sicerne nedelje od začetka letošnjega aprila. V ta namen je dala pred tremi dnevi v listih in z lepki objavitelji, da bo poslala na igrišče štiri enajstorce, in sicer kot slabši dve, novega prvaka II. divizije Mladika in reprezentanco iz ostalih klubov istega razreda, kot poslastico in glavna nasprotnika pa novega prvaka I. divizije SK Ljubljane, ki je v prvi tekmi 11 igralcev iz ostalih klubov I. razreda. Organizacijska služba je vse dni do nedelje tekla še dovolj zadovoljivo in nikjer ni bilo opaziti nobenih znakov, da nas bo ta poslovilna prireditev brjko razočarala.

Ko smo včeraj popoldne stopili na nogometno igrišče SK Ljubljane, kjer je pravkar potekala prva tekma napovedanega dvojnega sporeda, nam je prvi funkcionar NZ z obžalovanjem sporočil domnevo, da bo prireditev brjko ostala omejena na eno samo tekmo, ker za drugo igro eden od nasprotnikov, in sicer SK Ljubljana, verjetno ne bo nastopil. Domneva se je žal izkazala za resnično in po končani prvi tekmi je isti član direktorija NZ stopil pred tribuno ter razglasil zbranimu občinstvu — vsega je bilo na igrišču ne mnogo manj kakor 1000 gledalcev — da druge tekme ne bo, ker moštvo SK Ljubljane iz neznanega razloga ne bo nastopilo. Gledalci so to obvestilo vzeli na znanje z glasnim protestom, med katerimi je bilo slišati tudi nekatere, češ da naj blagajna vrne tudi denar za vstopnico. Na te pripombe je predstavnik NZ izjavil še to, da bo tudi glede to podrobnosti razpravljala NZ in bo občinstvo ob svojem času obveščeno o vsem nadaljnjem. Igrišče se je nato izpraznilo med glasnim komentiranjem dogodkov.

Toliko smo o tem neljubem vložku na igrišču SK Ljubljane mogli izvedeti iz prvih razpoložljivih virov in tudi ne mislimo biti prvi, ki bi morali preiskati ozadje in najti krivce za ta

ponesrečeni sportni aranžma

Pri tem pa moramo glede dveh stvari le zavzeti stališče še danes, ker smo tukaj prizadeti mi; sami in z nami vred vsa naša sportna publika, ki smo jo po željah NZ včeraj popoldne zvalili na sportni prostor, ki ga je morala zapustiti predčasno spet enkrat razočarana našimi sportniki. Seveda se nam zdi neverjetno, da bi prireditelji prav do zadnje minute — pravijo, da so predstavniki SK Ljubljane pravočasno obvestili NZ o tem, a ne morejo poslati celotnega moštva na to tekmo — ne bi bili vedeli, da njihov spored s sodelovanjem Ljubljane ne bo izvedljiv in bi bili morali v danem primeru po isti poti, po kateri so našli pot za reklamo, poiskati tudi možnost za obvestitve občinstva. Naš list je bil vsak čas radodaren glede podpiranja idealnih in pravih sportnih stremiljnih, zato smo po pravici razočarani tudi mi. Zato želimo pojasniti zase in za vse one, ki so zaradi naše reklame včeraj obiskali tako imenovani reprezentančni spored v režiji naše vrhovne nogometne instance. Sicer pa se večina onih, ki so včeraj »nasledili« najbrž

strinja z nami, da bi bila ta neljuba zadeva čimprej pozabljena. V bodoče pa nam takih prireditev sploh treba ni!

Uvodni del sporeda sta, kakor smo rekli že uvodoma, opravili dve drugorazredni enajstori, med katerima je

Mladika zmagala nad reprezentanco II. razreda

s 3 : 2 (0 : 2).

Že izid sam kaže, da sta bili obe polovici igre zelo različni. Medtem, ko so do odmora vidno prevladovali igralci kombinirane enajstori, med katerimi je bilo nad polovico Vičanov, so se šele v drugem polčasu razigrali tudi Mladikarji, ki so nadoknadili vse izgubljeno in nazadnje dosegli tudi svoj zmagoviti gol. Tudi pozneje je v teku zadnjih 30 minutah igre še marsikdaj kazalo na izenačenje, toda napad reprezentance je bil le premalo spretan, da bi bil znal izkoristiti nekatere prav lepe pozicije. Tako je torej ostalo pri tesni zmagi novega udeleženca v I. diviziji, ki pa v splošnem ni učinkovala preveč prepričevalno in bi bil morda remis še najbolj pravična rešitev za obe stranki. Včerajšnja igra teh dveh najboljših predstavnikov II. razreda ni preselila običajnega okvira nogometa, ki smo ga bili vajeni videti in brez prevelike napetosti. Med ljubljanskimi nogometaši je razmerje po treh mesecih prvenstvenega tekmovanja res že tako domače, da vsa prizadevanja z novimi in načini ne morejo vlti igralcem onega pravega ognja, brez katerega je ta igra bolj ali manj dolgočasna. Če priletimo k temu še soperico, ki je gotovo tudi vplivala na nastopajoče, je čisto razumljivo, da so obiskovalci to pot videli silno malo in se bodo za bodoče tudi ravnali po tem.

O poteku samo toliko! Vodilni gol za kombinirane je zabil Zadel v 17. min. in 20 minut kasneje je Kumar po krasnem predlošku Bujana povjel na 2 : 0. Po odmoru je v 20. min. Turšič (iz kombiniranega moštva) zadel v lastno mrežo (2 : 1), štiri minute kasneje pa je Bajc dosegel izenačenje 2 : 2. Še dve minuti nato je Irškan postavil končni izid 3 : 2. Sodil je g. Zajec.

Včerajšnji spored na igrišču SK Ljubljane se je torej ponesrečil v vseh pogledih in je res najbolj pametno, da ga skušamo z združenimi močmi čimprej spraviti v arhiv. Pred tem pa želimo v imenu sto in sto prijateljev, ki so danes zaman hiteli na sportni prostor in opeharjeni priložili svoj obol za procvit našega sporta, izvedeti, kdo je kriv in odgovoren, da smo za to sportno nerodnost bogatejši, in kako to poskrbljeno, da v bodoče ne bo spet tako.

Mladinski turnir pri Marsu

Prvi dan tekmovanja — trije remis

Na igrišču SK Marsa za Kolinsko tovarno se je včeraj popoldne začel mladinski nogometni turnir v režiji istega kluba, za katerega je prijavljenih 6 enajstoric, ki so prvi termin zaključile z naslednjimi podrobnimi izidi:

Mladika—Hermes 0:0, Vič—Zabjak 0:0

in Mars—Korotan 2:2 (2:0).

Zanimivo — in najbolj zanimivo z vsega turnirja — je gotovo dejstvo, da so vse tri včerajšnje tekme končale neodločeno in bo borba za odločitve zdaj še bolj napeta. Zal je bil turnir slabo obiskan.

MALI OGLASI

Kdor sbe stuje plača na vsako besedo L — 30, za dr. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L 2. — Najmanjši iznos za te oglase je L 7. — Za žetivne in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1. — za vse druge oglase L — 50 za besedo, za dr. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L 3. — Najmanjši iznos za te oglase je L 10.

Hišni posli dobijo službo

Gosp. pomočnico starejšo, sprejeto, takoj ali pozneje. Plača dobra. Predstavite se med 12.—15. in 18.—21. uro. Friskove št. 1. 12133-1a

Ljubitelja otrok dobi službo Pomošne na ogl. Jutra pod »Marjiva 199«. 12156-1a

Pošteno dekle vrčno kuh. dobi službo. Plača in hrana dobra. Pomošne na ogl. Jutra pod »Friskove 199«. 12157-1a

Gospodično izkušeno v cvetličarski stroki, sprejem. Naslov v vseh pošt. Jutra. 12160-1a

Gosp. pomočnico pridno in posteno za vsa hišna dela, sprejem. Plača in hrana dobra. Naslov v vseh pošt. Jutra. 12173-1a

Vajenci (ke)

Vajenko sprejme salon za damске klubove. Stigmar, Tvanika, Stritarjeva ul. 9. 12060-44

Vajenca ali vajenke sprejme trgovina z usnjem. Pomošne na ogl. Jutra pod »Uenje«. 12179-44

Prodajam

»Florida« krema porcelan z vitami in bormoni. Van brani in spravi lepo glit. Pri kontenu Vas obvaruje »Florida« krema peg in opeklin, pri tem pa doseže krasno zagorelo polt. Izdeluje lekarna Mr. Babovec, Ljubljana. 283-6

Mrčes (uš, stence, bolne t.) zanesljivo uniči »Toxin prašek«. Drogerija KANC, Zidovska ulica 1. 12153-6

Elektr. strojček za povečevanje nagavice tudi strojne igle. Prosim. Ogled trgovina Čebunar, Rimška 2. 11705-6

Kapne, blazine, rjabe, prave platno, kompletne garniture krasno ročno delo (toledo), ugodno prodam. Naslov v vseh pošt. Jutra. 12163-6

Modernne spalnice in kuhinjske opreme, prodaja mizarstvo Vidmar, Voinkova 31. 1218-12

Pohištvo Moderne spalnice in kuhinjske opreme, prodaja mizarstvo Vidmar, Voinkova 31. 1218-12

2951

DRVA PREMOC IV SCHUMER DOLENSKA CESTA

in Friskovska 16

SUHE GOBE skupaj po najvišjih dnevnih cenah

M. Geršak, LJUBLJANA, Prečna ulica šte. 4

Lokali

Lokal na dvorišču ali pramenor prostor za izdelovanje keramičnih izdelkov, iščem za takoj. Pomošne na ogl. Jutra pod »Ester«. 12133-19

Večje skladišče se odda. Koblarjeva 7. 12177-19

Posest

Hišo z vrtom eno do tristoletno, k. p. m. Pomošne na ogl. Jutra pod »Takoj kupim«. 11933-20

Dvostanov. hišo 880 kv. m vrtu, novejšo, v Zg. Sisi, prodam neposredno. Pomošne na ogl. Jutra pod »300.000«. 11927-20

Trgovsko hišo v centru znamenja za Vilo z vrtom in komfortnim stanovanjem. Pomošne na ogl. Jutra pod »12 prve roke«. 11933-20

Kupim hišo od eno do tristoletno, k. p. m. Pomošne na ogl. Jutra pod »Kupim hišo«. 11933-20

Glasbila

Klav. harmoniko »Hohner«, 80 basov, dva reg. ugodno prodam. Naslov v vseh pošt. Jutra. 12167-26

Izgubljeno

Zapestno urico krom. glav. jermenec sem izgubil v nedeljo ob 2. uri od Tovarniške 3. do železniškega proda vsa 300 korikov. Lepo prosim vrniti je proti nagradi. Marta Lipovec, Tovarniška 3. 12178-28

Belo torbico slannato, sem pozabila v kavarni »Hrečena«. Poisknega najditelja lepo prosim, da jo vrne, posebno dokumenti, ki so za njega nepomembni — proti visoki nagradi. 12132-28

Otroški čevljiček drap. nov, sem izgubil v soboto zvečer na Tržaški cesti. Prosim najditelja, da mi ga vrne proti nagradi na naslov: Lovše Pavil, Jadranska 34. 12158-38

Verižna zapetnica z obdom se je izgubila. Prosim najditelja, naj jo vrne proti nagradi v upravi Jutra. 12165-28

Otroški čevljiček drap. nizak, lakasi se je izgubil. Najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi Jutra. 12174-38

Pridelki Suhe gobe najboljše oddate pri trdki Fran. Pogačnik, Ljubljana, Javna skladišča. 11960-33

SABATO 31 LUGLIO

SOBOTA 31. JULIJA

è l'ultimo giorno je zadnji dan

per rinnovare l'abbonamento semestrale alle radioaudizioni senza dover pagare la sopratassa

ko morete obnoviti semestralno naročnino za radio brez doplačevanja dodatne takse

per rinnovare l'abbonamento semestrale alle radioaudizioni senza dover pagare la sopratassa

ko morete obnoviti semestralno naročnino za radio brez doplačevanja dodatne takse

Stroji

Šivalni stroj pogrezniv, znamk. »Singer«, nerabljeno, prodam. — Ogled dnevno od 10. do 2. ure. Any Pobič, Zvezna 5 (za tovarno za klet) Zelena jama. 12159-20

Razno

»Čistimadež«

»Smacchiatore« se je za čiščenje oblek izkazal za najboljšo sredstvo, ker čisti hitro, temeljito in ne pušča krogov. Zahtevajte v vseh trgovinah in drogerijah. Navodilo uporabe in stečienice. — Glavna zaloga »PETRO-NAFTA«, Ljubljana, Ciri-Metodova 35a. Telefon 38-90. 12171-37

Lepe sendviče za prireditve in domače zabave, drām. Pomošne na ogl. Jutra pod »Sveže blago«. 12171-37

VSAK

naš naročnik je zavarovan ALI ste poravnali naročnino?

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« mze oglase!

Dne 18. t. m. je umrl najin soprog in oče, gospod

Dane Zalesjak

Njegovo truplo leži v kapelici sv. Petra na Žalah.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne izpred evangelijskega pokopališča.

Ljubljana, dne 19. julija 1943.

KAROLINA ZALESJAK, žena
HENRIK ZALESJAK, sin
ter ostalo sorodstvo.

2951

DRVA PREMOC IV SCHUMER DOLENSKA CESTA

in Friskovska 16

SUHE GOBE skupaj po najvišjih dnevnih cenah

M. Geršak, LJUBLJANA, Prečna ulica šte. 4

ZAHVALA

Vsem, ki ste čutili z nami ob prezgodnji, bridki smrti naše ljubljene in nena-domestiljive

Tanje Ehrlich roj. Žerjav

iskrena hvala. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo počastili z venci in cvetjem, vsem, ki ste našo nepozabno rajnico spremili na poslednji poti.

Sv. maša zadušnica bo v sredo 21. t. m. ob 1/28. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, 19. julija 1943.

ZALUJOČI RODBINI
ŽERJAV in EHRlich

EMILIO SALGARI

KRALJICA KARIBOV

PUSTOLOVSKI ROMAN

Poveljnik, ki je bil zdaj docela ozdravel, tako da je le še redko zapustil palubo, je obrnil ladjo na sever, ker se je hotel ogniti honduraške obale, vzdolž katere so živeli Španci.

Zaliv Ascension ni bil več daleč. Po štiridesetih urah so flibustirji opazili majhno ladjo. Bila je patrolna jadrnica, ki je dajala »Folgoru« znamenja z zastavicami.

»Zdaj drži! Gusarsko brodovje nas pričakuje!« je zmagoslavno vzkliknil Ventimiljski.

Ko se je jadrnica približala in spustila čoln v vodo, jo je Morgan spoznal.

»Marignana!« je! Gramontova, Laurentova in Van Hornova zastava ji vihrajo z jambora! Vsi trije vodje so na ladji!«

»Okenite ladjo na levo,« je ukazal poveljnik, »in pripravite vse, da bodo imeli prijatelji dostojen sprejem!«

»Vsi moške na palubo!« se je nato obrnil k posadki.

Sto dvajset gusarjev, ki so bili na »Folgoru«, se je v dvojni vrsti postavilo ob ladijskih stranicah. Čoln s trojico gusarskih vodij, ki jih je bilo spoznati po širokih, s papirjem perjem okrašenih klobukih, je prispel.

Kapitan se je spustil po lestvici na malo ploščad in zaklical gostom:

»Dobro mi došli na »Folgoru!«

11. POGLAVJE
Gusarsko brodovje

Drzni flibustirski vodje, ki so se bili zvezali s Črnim gusarjem, da bi v naskoku zavzeli Veracruz in ga oplenili, so se imenovali Grammont, Laurent in Van Horn. Ta je bil Brabansonec, Laurent de Graff Nizozemec, Grammont pa Francos.

Van Horn je bil začel svojo kariero kot preprost mornar. Ko je privarčeval nekaj sto piastrov, si je kupil majhno jadrnico ter lovil najprej s tolpo sestradanih privrženecv v Severnem morju in Biskajskem zalivu na svojo pest. Potem je odplul v Ameriko. Ob izbruhu vojne med Španijo in Francijo je dospel v San Juan in ponudil tamkajšnjemu glavarju svoje usluge. Naročili so mu, naj spremi nekaj zlatom natovorenih ladij v Evropo. Namesto da bi opravil to nalogo, pa je rajši porabil priložnost in jih oropal. Z bogatim plenom je odplul na Tortugo, kjer se je postavil pod varstvo obalnih bratov.

Grammont je bil francoski plemič, ki je prej dolgo časa služil kot kapitan v mornarici Ludvika XIV. Ko je izgubil svojo ladjo na Atlantskem morju, se

je pridružil tortuškim gusarjem in — čeprav z majhnim uspehom — napadel Maracaibo in Torillo. Leto dni pozneje je s samo 180 možmi obstreljeval Porto Cavallo, mesto ob cumanski obali. Razdejal je močene utrdbe ter odpeljal mnogo ujetnikov in zakladov. Toda na širokem morju je zalotil brodovje vihar in potopil velik del ladij, tako da so šli sadovi težavnega podjetja spet po zlu.

Laurent de Graff je najprej v španski službi srđito preganjal gusarje ter jim iztrgal mnogo adij. Ko so ga nazadnje sovražniki premagali in prisilili, da si izbere življenje ali smrt, je segel flibustirjem v roko in postal kmalu najnevarnejši nasprotnik svojih prejšnjih zavetnikov in prijateljev.

Ti trije vodje so se vzpeli na palubo. Ze na oko so se razlikovali drug od drugega, saj so bili sinovi treh povsem različnih dežel. V Grammontu si takoj spoznal imenitnika in plemiča. Bil je vitek kakor Ventimiljski, med tem ko je bil Laurent čokate postave, rjav in miščast, skratka, pravi mornar.

Van Horn je bil visoke rasti, širokih ramen in rožnatega obraza. Sinjeok in plavalas, je že z vnjanostjo kazal, da pripada čvrstemu nizozemskemu plemenu.

Ko so za dobrodoščilo izpraznili nekaj kozarcev španskega vina, jim je moral Črni gusar pripovedovati, kaj je doživel v Puertu Limónu.

»S svojim brodovjem, ki ga je petnajst ladij in svojimi 1200 možmi bomo v Veracruzu že ugnali vojvodo Van Goulda!« je samozavestno rekel Laurent.

»Ali veste, da je v Veracruzu več ko 3000 vojakov?« je zamišljeno menil Ventimiljski. »Razen tega brani trdnjavo San Juan de Luz 800 mož in 60 topov!«

»Vemo, a zmagali bomo! Vse moramo postaviti na eno karto!« je odvrnil Horn.

»Kakšen je vaš načrt?«

»Najprej bomo mesto opazovali! Svoje moštvo izkrcamo nekaj milj pred pristaniščem in se nato skrivaj približamo v varstvo gozdov!«

»Tedad pohitim jaz naprej in vas pričakujem v mestu, da se prej polastim vojvode Van Goulda! Moja »Folgor« je hitrejša od vaših ladij. Kakor hitro me postavi na kopno, vam bo lahko v pomoč, če bi vas napadlo mehiško brodovje! Zame nič ne skrbite, vidimo se v Veracruzu!«

»Torej mislite iti sami?« so vprašali flibustirji vsi trije v en glas.

»Samo s peščico ljudi, ki sem njih pogum preiskusil!«

»Aha, z vašimi zvestimi, Carmauxom, Stillerjem in Mokom!« je smeje se vzkliknil Van Horn. »Te fante pa poznamo!«

»Vitez!« je zdaj izpregovoril Gramont. »Svetujem vam, pojdite rajši z nami! Odpoveste se podvzetju na svojo pest! Utegnilo bi se slabo končati!«

»Nemogoče!« Ventimiljski je mahnil z roko. »Bog ne daj, da bi mi Van Gould spet ušel! »Folgor« lahko ta čas križari v Campeškem zalivu!«

»Torej obilo sreče! Bog vas spremlja!«

Ko so še enkrat izpraznili kozarce, so se poveljniki vrnili k svojemu brodovju.